

VIVAT ACADEMIA

sekretariaat :
em. jacqmainlaan 126
1000 brussel - tel. 02 / 18 68 20 - pr 4292 38

verantwoordelijke uitgever :
lic. hugo hermans
oude kerkstraat 56, 2000 antwerpen

BETAAL UW BIJDRAGE op de postrekening 429238, Verbond der Vlaamse Academici, Brussel. Vermeld de afdeling waartoe U wil behoren, indien U niet geografisch wenst ingedeeld te worden. Bijdrage : steunende leden 500 fr. of meer, gewone leden 300 fr. en 100 fr. voor minder dan drie jaar afgestudeerden, dienstplichtigen of echtgenote-bijlid. WERF OOK NIEUWE LEDEN. Maak het V.V.A. sterk, dan kan het meer doen voor de Vlaamse zaak.

limburg aan het woord

Onze afdeling Limburg is recent vanuit het bronsgroen eikenhout volop in de aktualiteit getreden door haar persschermutselingen met de alom bekende meester van RYN, die ze hoffelijk als spreker had uitgenodigd en aanhoord. Hij vond dit blijkbaar zonder meer koren op zijn molen en maakte daarvan ook een tendentius gebruik in zijn reactie op het redactioneel voorwoord van DE STANDAARD bij zijn artikel in de Vrije Tribune van dezelfde krant.

V.V.A.-Limburg liet zich niet onbetuigd en reageerde onmiddellijk met een stevig artikel onder grote koppen : 'Mr. van RYN misbruikt onze gastvrijheid'. Waarop weer recht van antwoord van mr. van RYN onder de titel die dezelfde had moeten zijn, maar die door de persduivel - welke bij de Standaard blijkbaar ook nog niet is uitgedreven - werd ingefluisterd als : 'Mr. van RYN misbruikt onze vrijheid...' (sic).

Het heen en weer geschrijf ging in felte over het scheeffrekken van bepaalde begrippen. Zo bleek 'welwillende aandacht' voor mr. van RYN synoniem met 'op een begrijpende wijze luisteren', alsof men geen aandacht zou kunnen geven aan dingen die men niet begrijpt. Zo werd ook de feitelijke monoloog van zijn lezing, die gevolgd werd door een voorzichtige, want principiële en wegens taalredenen ook moeizame discussie, voor hem zonder meer dialoog. 'Dialogo in één richting' schreef de Standaard terecht, dus een contradictio in terminis.

Ook in dit nummer van ons blad treedt het V.V.A.-Limburg weer naar voor. Het heeft belangrijke bijdragen bezorgd in verband met specifiek Limburgse problemen. Deze bijdragen, geschraagd op het argumentum autoritatis, dragen de naam van de minister voor Economische Zaken, Willy CLAES, van de Staatssecretaris voor Streekeconomie, Luc DHOORE en van de vriendenkring Zwartberg. Het hoeft geen betoog dat behalve de uiteenzetting van een belangrijke Vlaamse problematiek, hierin ook merkwaaardige gegevens in verband met de energie-problemen in ons land en in de wereld te vinden zijn.

Het ligt in de bedoeling de volgende nummers van ons blad door telkens een andere gouw te laten stofferen. Laten die gouwen het even goed doen als Limburg.

het tewerkstellingsprobleem in limburg

door Willy CLAES, Minister voor Economische Zaken.

I. Inleiding

Tijdens de laatste twintig jaar heeft de Limburgse economie een verandering ondergaan, zo groot dat wellicht niemand ze enkele jaren terug had durven voorzien. De industrialisering werd een feit; de reconversie is op goede weg; de achterstand met de rest van het land wordt ingelopen.

Zeker, deze resultaten werden behaald dank zij de krachtige economische groei van West-Europa tijdens het decennium 1960-1970. Limburg is er echter in geslaagd van de gunstige economische omstandigheden ten volle gebruik te maken dank zij eigen actie en initiatief.

Hiermede zijn de economische problemen van deze provincie evenwel nog niet opgelost: uit de beschikbare statistieken blijkt duidelijk dat de belangrijkste zorg van Limburg de tewerkstelling blijft. Immers, het demografisch groeitempo was er de jongste jaren bijna driemaal zo hoog als het nationaal gemiddelde en de bevolkingspiramide vertoont een zware basis in vergelijking met de nationale piramide: 50% van de Limburgers is jonger dan 25 jaar en 30% is jonger dan 14 jaar. Het arbeidsaanbod zal dus in de komende jaren nog aangroeien zodat de economische expansie in geen geval mag worden onderbroken.

Als jongste nijverheidsprovincie heeft Limburg een economische structuur met een sterk agrarische inslag die tussen beide wereldoorlogen alsook tijdens de eerste naoorlogse jaren een eenzijdige ontwikkeling kende. Meer dan de helft van de onder de maatschappelijke zekerheid vallende werknemers werkte in 1951 in de kolennijverheid, en zelfs in 1959 was nog 1 op 2 personen in de mijnen tewerkgesteld. In de jaren zestig liep de personeelsbezetting in de mijnbouw echter zeer snel terug zodat in 1972 het aantal werknemers in die sector gedaald was tot 13,1% van het totaal aantal aangeslotenen bij de R.M.Z. Dank zij de industriële expansie heeft die teruggang in de steenkolensector vooralsnog geen al te diepe sporen van sociale crisis achtergelaten.

II. Het arbeidsaanbod: Demografische aspecten

Een studie over de tewerkstellingsproblemen kan moeilijk voorbijgaan aan een voorafgaande ontleding van de bevolkingsontwikkeling daar bevolking en tewerkstelling nauw verwante begrippen zijn.

Eind 1972 telde men in Limburg 666.099 inwoners, d.i. 12% van de totale Vlaamse bevolking en 6,8% van de totale bevolking van het land. Vergeleken met 1961 kende Limburg, samen met Vlaams Brabant, de

hoogste bevolkingsaangroei. Dank zij een relatief hoog geboortecijfer (15,9‰) bleef het groeitempo van de Limburgse bevolking in 1972 nog steeds vrij hoog, nl. 8,5‰, tegen een gemiddelde van 4,8‰ voor de Vlaamse gewesten en 3,4‰ voor Wallonië.

In Belgisch perspectief kent Limburg ongetwijfeld een sterke bevolkingsdynamiek. In vergelijking met Wallonië is het welvaartspeil er zeker door belast geweest, maar tegelijk werd een snellere economische ontwikkeling mogelijk en noodzakelijk.

Uit tabel 1 die per 1000 inwoners het aantal personen weergeeft van elke leeftijdsklasse, blijkt dat men einde 1970 in Limburg 65 jongeren meer telde per 1000 inwoners dan in het algemeen in België; anderzijds bedroeg het aantal bejaarden slechts 57% van dat vastgesteld voor het Rijk.

Tabel 1: Aantal personen per 1000 inwoners en per leeftijdsklasse in Limburg en in het Rijk.

	Limburg		België	
	1961	1970	1961	1970
Jongeren 0-14 jaar	327	301	239	236
Bevolking op actieve leeftijd 15-64 jaar	604	623	639	630
Ouderen 65 jaar en meer	69	76	122	134
(Bron: N.I.S.)	1000	1000	1000	1000

De laatste jaren ontsnapt Limburg echter evenmin aan een zekere veroudering: in de periode tussen de twee jongste volkstellingen daalde het aantal jongeren per duizend inwoners met 26, terwijl het aantal ouderen met 7 steeg.

De oorzaak hiervan ligt in een vermindering van de nataliteit. Toch werd in 1972 het hoogste geboortecijfer van het land opnieuw in Limburg genoteerd; het bedroeg 15,29‰, tegen 13,82‰ voor het Rijk.

Men verwacht dan ook dat de bevolking in Limburg sneller zal blijven groeien dan in de andere provincies. Zo zou de bevolking in de periode 1970-1980 er toenemen met 9,3% (+ 61.700), terwijl de bevolking van Vlaams-Brabant, dat eveneens een rela-

tief sterke demografische ontwikkeling kent, zou aangroeien met 8,4 % (+ 73.500). In dezelfde tijdspanne zou op basis van de te verwachten bevolkingstructuur en de aangenomen activiteitsgraden, de economische actieve bevolking in Vlaanderen aangroeien met ± 199.000 personen, in Limburg met ± 56.500 of 24,7 %. Dit zou een stijging betekenen met 46,4 % (+ 24.800) voor de mannen en met zelfs 53,6 % (+ 31.700) voor de vrouwen.

III. De arbeidsvraag : Industriële expansie en tewerkstelling

De achteruitgang van de mijnbouw met het uitstoten van arbeidskrachten, enerzijds, en de uitbreiding van de industriële tewerkstelling, anderzijds, ging tijdens het jongste decennium gepaard met een grondige wijziging van de industriële structuur. Dit blijkt uit de tewerkstellingscijfers van de R.M.Z. voor de jaren 1962-1972.

In totaal groeide van 1962 tot 1972 het aantal van de bij de R.M.Z. aangesloten werknemers aan met 79.434 eenheden of 93,8 %. De tewerkstelling van de vrouwen vermeerderde van 10.527 tot 54.423 eenheden. In de handel was er een stijging van 6.108 tot 13.954 eenheden.

Het aantal in de mijnen tewerkgestelde werknemers bedroeg in 1972 nog 21.491, tegen 36.013 in 1962 (minder dan 1 tewerkgestelde op 6 is thans nog in de mijnen tewerkgesteld); de personeelsbezetting in de industriële bedrijven bereikte echter in 1972 63.357 eenheden, tegen 22.681 in 1962, wat bijna een verdriedubbeling betekent.

Is er in die tijdspanne in nagenoeg alle sectoren een aangroei merkbaar, dan is het toch duidelijk dat de meest expansieve sectoren die zijn met de meeste nieuwe vestigingen (machinekonstructie en kleding). Belangrijk ook is dat er onder de nieuwe bedrijven vele zijn, die tot expansieve sectoren behoren, zoals de elektronica, de chemie en de metaalverwerking.

Van 1960 tot 1972 werden er in Limburg 241 nieuwe industriële vestigingen opgericht die 10 of meer tewerkgestelden tellen. In totaal ontstonden hierdoor 37.894 nieuwe industriële arbeidsplaatsen, dit is nagenoeg dubbel zoveel als er in 1960 in de provincie bestonden (d.i. 19.264). Opvallend hierbij is dat meer dan de helft van die bedrijven van buitenlandse oorsprong is. Naast Nederlandse, die het grootst in aantal zijn, stichtten eveneens Duitse en Amerikaanse bedrijven nieuwe vestigingen in Limburg. Dit wijst erop dat ook buitenlandse ondernemers aangetrokken werden door de mogelijkheden van de Limburgse arbeidsmarkt. Het grootste deel van de nieuwe bedrijven behoort tot de sectoren metaal en confectionie. Samen richtten zij 144 nieuwe vestigingen op dit is 60 % van het totaal aantal nieuwe bedrijven.

Tabel 2 : Evolutie van het aantal op 30 juni onder de sociale zekerheid ressorterende werknemers in de extractieve nijverheid in Limburg in vergelijking met het totaal aangeslotenen bij de R.M.Z. (Bron : R.M.Z., Ministerie van Econ. Zaken).

Extractieve nijverheid			Totaal aantal aangeslotenen	
		%		
1960	40.097	48,7	1960	82.410
1962	36.013	42,5	1962	84.702
1964	36.739	37,6	1964	97.658
1966	30.769	29,8	1966	103.103
1968	26.676	25,7	1968	103.656
1970	21.969	14,5	1970	151.685
1972	21.491	13,1	1972	164.136

IV. En toch stijgende werkloosheid !

Men stel echter vast dat niet alleen de tewerkstelling toeneemt, doch met haar ook de werkloosheid. Het aantal volledig werklozen bedroeg in 1972 gemiddeld 7.343 eenheden en het werkloosheidspercentage steeg van 2,5 in 1965 naar 3,8 in 1970 en 4,7 in 1972. Opmerkelijk is het feit dat het aantal volledig werklozen in 1965 slechts 5,4 % bedroeg van het Rijkstotaal ; in 1970 was dat toegenomen tot 7,4 % en in 1972 bedroeg dit 8,5 %. De stijging was dus niet louter te wijten aan de conjuncturele evolutie.

In Limburg ontwikkelt er zich dus een werkgelegenheid die sneller stijgt dan het nationaal gemiddelde, wat te danken is aan structurele verbeteringen van de Limburgse economie ; de stijging van de werkloosheid daarentegen is zowel te wijten aan structurele als aan conjuncturele factoren. Ondanks de sterk toegenomen werkgelegenheid blijkt uit tabel 3 dat de werkloosheid er in 1972 sneller steeg dan in de overige Belgische provincies, Antwerpen uitgezonderd. Mede hierdoor ligt de arbeidspendel in de provincie nog steeds zeer hoog.

Hoewel de tewerkstelling zich in gunstige zin ontwikkelt, blijft de werkloosheid een acuut probleem. Zelfs bij gunstige conjunctuur wordt zij moeilijk opgeslorpt. De onvoldoende beroepsopleiding van vrouwen en jongeren speelt hierbij een grote rol.

Behalve de werkloosheid in de strikte zin moet dus ook rekening gehouden worden met de overige aspecten van de tewerkstellingsproblemen : behoefte aan personeel met aangepaste kwalificatie, de stijgende vraag naar werk vanwege de vrouwen en de pendel.

In het noorden van de provincie is de pendel naar Nederland vrij intens en bestaat het verlangen naar meer werkgelegenheid ter plaatse. In het centrum van Limburg werken nog steeds ca. 20.000 mensen

Tabel 3 : Maandgemiddelden van de vergoede volledig werklozen (totaal mannen en vrouwen) per provincie + werkloosheidspercentages¹

Provincies	1963		1965		1970		1971		1972	
	Aantal werkl.	%	Aantal werkl.	%	Aantal werkl.	%	Aantal werkl.	%	Aantal werkl.	%
Antwerpen	11.402	3,3	9.381	2,7	9.181	2,4	9.012	2,3	12.284	3,1
Brabant	9.902	2,1	8.739	1,9	10.132	1,9	10.636	2,0	14.002	2,5
West-Vlaanderen	9.106	3,8	7.416	3,4	5.353	2,3	6.275	2,6	7.395	3,1
Oost-Vlaanderen	9.910	3,3	8.476	2,9	8.553	2,7	8.785	2,7	10.476	3,2
Henegouwen	7.275	2,7	9.438	3,2	13.231	4,3	11.729	3,7	13.184	4,2
Luik	6.412	2,9	7.244	3,2	16.669	7,1	16.192	6,7	18.805	7,6
Limburg	3.403	3,0	2.973	2,5	5.250	3,8	5.414	3,7	7.343	4,7
Luxemburg	342	1,4	362	1,3	855	2,9	843	2,8	961	3,0
Namen	1.342	2,6	1.346	2,5	2.037	3,5	1.990	3,3	2.372	3,8
Vlaanderen	35.181	3,3	30.264	2,9	30.520	2,7	31.760	2,7	40.323	3,3
Wallonië	16.154	2,7	18.930	3,0	33.648	5,0	31.664	4,6	36.579	5,2
Brussel	7.741	2,1	6.181	1,7	7.093	1,8	7.452	1,8	9.920	2,4
Rijk	59.076	2,9	55.375	2,7	71.261	3,2	70.876	3,1	86.822	3,7

¹ – berekeningswijze : aan het einde van de maand ingeschreven uitkeringstrekken volledig werkloze werkzoekenden in % van het aantal tegen werkloosheid verzekerden ;

– tegen werkloosheid verzekerden : verzekerden bij N.I.V.Z.I. plus volledig werklozen van meer dan 3 maand plus grensarbeiders.

Bron : R.A.V., Ministerie van Economische Zaken.

in de steenkoolsector. De reconversie ervan maakt vorderingen, maar in de toekomst zal nog steeds verder moeten gewerkt worden aan de effectieve omschakeling van de steenkoolnijverheid naar andere sectoren. In het Zuiden, ten slotte, is de landbouw en vooral de fruitteelt een belangrijke bron van inkomen ; dit zijn al evenmin probleemloze sectoren.

V. Wat zal de toekomst brengen ?

Op het vlak van de werkloosheid mag worden verwacht dat de ongunstige cijfers die de jongste jaren voor Limburg werden opgetekend, zich in de toekomst niet zullen blijven handhaven. Inderdaad, om de gevoeligheid van de Limburgse economie ten opzichte van de conjunctuurontwikkeling na te gaan,

werd het aandeel berekend van de verschillende bedrijfstakken in het totaal produkt van de streek en werden deze resultaten vergeleken met die voor het Rijk. Tien jaar geleden was de dispariteit tussen de gegevens voor Limburg en die voor het Rijk veel sterker dan in de jongste jaren. Dit is vooral het gevolg van de omschakeling in de economische structuur van de provincie. Door het dynamisme van haar jonge bevolking, zal de vastgestelde dispariteit tussen de industriële structuur van deze provincie en die van het Rijk – mede door de overheidssteun die, waar het nuttig zal blijken, verder zal worden toegekend – in de toekomst ongetwijfeld nog verder afnemen. De Limburgse economie beschikt over de nodige troeven om in de toekomst het hoofd te bieden aan de tewerkstellingsproblemen. Het komt erop aan deze troeven efficiënt aan te wenden.

Limburg vraagt wissel op de toekomst

door Luc DHOORE, Staatssecretaris voor Streekeconomie.

Limburg en streekbeleid zijn twee begrippen die in het laatste decennium zeer nauw met elkaar verbonden zijn geweest.

De regionaal-ekonomische problemen in Limburg vertonen duidelijk drie aspecten: Limburg is een reconversiegebied, een ontwikkelingsgewest en een grensgebied.

Een **reconversiegebied** terwille van de crisis in de steenkoolnijverheid en de structurele moeilijkheden in de land- en tuinbouwsector.

Een **grensgebied** met alles wat het meebrengt aan grensknelpunten.

Tenslotte een **ontwikkelingsgewest** vanuit de spanning: peil van de ekonomische activiteit en de demografische expansie. Dit wordt geïllustreerd door het feit dat de helft van de Limburgse bevolking jonger is dan 25 jaar.

Wanneer we nu de toekomst op heden en in de naaste toekomst peilen, dan lijken volgende punten ons van essentieel belang:

1. op gebied van de demografische expansie (kwalitatief – overvloed van jonge arbeidskrachten) (kwantitatief – steeds stijgende graad van scolarisatie ULH - gastarbeiders - pendel).
2. op gebied van de geografische ligging hoe onze buurlanden bereiken, ontsluiting van Limburg, infrastructuur.
3. de industriële vestigingen: aantrekken van spitsfactoren.

DEMOGRAFIE

In 1970 telde Limburg 660.500 inwoners hetzij 6,0% van de Rijksbevolking. Het aandeel van Limburg in de bevolking van ons land steeg in het jongste verleden voortdurend. Limburg vormt, samen met de gelijknamige provincie in Nederland en Noord-Brabant het demografisch snelst groeiend gebied in West-Europa.

	Limburg	%	België	%
1947	460.400	100	8.512.200	100
1961	574.600	124,8	9.189.700	108
1971	660.500	143,5	9.695.400	113,9

We zien dat de nationale bevolking gedurende deze 24 jaar met 13% steeg, terwijl de bevolking in Limburg met 43,5% omhoog ging.

De Limburgse bevolking onderscheidt zich niet alleen van die van de rest van het land omdat zij sneller aangroeit, maar ook omdat zij aanzienlijk jonger is.

Volkstelling 1970 : (‰)	Limburg	België
Jongeren 0 - 14 jaar	300	235
Aktieve bevolking : 15 - 39 jaar	385	335
40 - 64 jaar	228	295
Anderen : + 65 jaar	77	135
Totaal	1000	1000

Tegen 1985 zou, wanneer men de buitenlandse migraties niet in aanmerking neemt, de bevolking in Limburg met \pm 100.000 man aangroeien, hetzij met 13,6% t.o.v. 1970. Voor het Rijk voorziet het N.I.S. voor dezelfde periode een aangroei van 350.000 eenheden, hetzij 3,6%.

Is Limburg in staat om aan al deze actieve mensen werk te verschaffen als men weet dat jaarlijks 5.000 tot 6.000 jonge arbeiders zich voegen bij de arbeidsmarkt die de hoogste vraag heeft in België.

De ekonomische reconversie en de sterk groeiende industrialisatie van Limburg hebben ongetwijfeld een grondige invloed op de onderwijsinfrastructuur van deze provincie.

Tegenover de totale schoolbevolking in Limburg van 40.645 eenheden, vertegenwoordigt het aantal leerlingen in het technisch onderwijs 1/4 of 24,5%. Het aanbod van gediplomeerden op het lager secundair technisch niveau overtreft in Limburg op dit ogenblik aanzienlijk de vraag, uitgaande van het bedrijfsleven; ook voor de gediplomeerden op een hoger niveau zijn de tewerkstellingsmogelijkheden voor de industrie vooralsnog onvoldoende.

De evolutie van de vraag in de periode 1970-'75:

Voor de komende jaren wordt er in Limburg een verdere toeneming van de industriële werkgelegenheid verwacht van 2.000 à 2.500 arbeidsplaatsen per jaar. Men voorziet ook dat de geschooldheidsgraad van de door de bedrijven gevraagde werknemers ingevolge de technologische vooruitgang zal stijgen tot ongeveer 25%. Volgens de huidige vooruitzichten zal de vraag vanwege de industrie naar technische geschoolden tijdens de periode 1970-'74 een toeneming kennen met 24% voor het lager secundair technisch en 30% voor het hoger secundair technisch en 45% voor het hoger technisch niveau. In absolute cijfers uitgedrukt verwacht men in de periode 1971-'75 een bijkomende vraag van ca. 2.800 gediplomeerden op het lager secundair technisch niveau, ca. 1.000 op het hoger secundair technisch en ca. 750 op het hoger technisch niveau.

Evolutie van het aanbod :

Hoe zal nu tegenover deze verwachte vraag het aanbod van geschoolden evolueren ? Van het toekomstig aantal diploma's zullen er in de periode 1970-'74 67% worden afgeleverd op het lager secundair niveau, 24% op het hoger secundair en 9% op het hoger technisch niveau. In absolute cijfers uitgedrukt werd berekend dat gedurende deze periode 22.600 diploma's aan de Limburgse instellingen voor technisch onderwijs zullen worden afgeleverd (15.000 op het lager secundair, 5.500 op het hoger secundair en 2.100 op het hoger technisch niveau). Een belangrijke toeneming wordt verwacht van gediplomeerden in de afdelingen electriciteit en electronica, handel en scheikunde. De afdelingen mechanica en electro-mechanica blijven nochtans het belangrijkste (1/3 van het totaal aantal diploma's) en zullen zelfs nog een uitbreiding kennen.

In het algemeen blijkt dus dat er belangrijke overschotten van geschoolden op de arbeidsmarkt zullen ontstaan.

De uitbouw van een degelijke infrastructuur en het aanbod van fiskale en financiële impulsen, zijn niet voldoende om de expansie van een streek te realiseren. Er zijn mensen nodig – bekwame en ondernemende mensen, bezielde en tot samenwerking bereid – die de geboden kansen bevruchten.

Een op de toekomst gericht beleid kan niet anders dan stoelen op investering in mensen.

Confucius wist het reeds : 'Zo ge werkt in het perspectief van een jaar, plant dan rijst. Zo ge werkt in het perspectief van een eeuw vorm dan mensen.'

Infrastructuur en ontsluiting

De vrij gebrekkige voorziening van de provincie Limburg inzake openbaar vervoer, zowel voor reizigers als voor goederen, brengt met zich de sterke afhankelijkheid van het wegvervoer. Ook de spreiding van de bevolking over het gebied en de daarmee verbandhoudende verstrooiing van de werkgelegenheid spelen rechtstreeks in de kaart van het wegverkeer. Het is dan ook logisch dat de aandacht van beleids mensen in het verleden is uitgegaan naar de infrastructuur voor het wegverkeer.

Bij dit stelsel van de sekundaire wegeninfrastructuur hebben zich de laatste jaren de Boudewijnautoweg gevoegd, en meer recent de voor Limburg belangrijke E39 tussen Lummen en Genk.

Deze wegeninfrastructuur ging gepaard met de economische ontsluiting van de provincie Limburg. Er werden inderdaad een reeks industriezones voorzien waar de industriële activiteit zich zou concentreren (bescherming leefmilieu).

De regering heeft in 1972 bepaald dat een programma moet worden opgesteld voor de aankoop en uitrusting van de industrieterreinen in Vlaanderen. Dit programma moet in 1973-'74 worden uitgewerkt.

In samenwerking met de economische raad werd eerst een inventaris opgemaakt van de bestaande industriezones. De totale oppervlakte industriezones van nationaal belang in Limburg bedraagt 3233 ha ; daarvan zijn 2048 ha beschikbaar. Van deze beschikbare oppervlakte zijn 128 ha reeds uitgerust. Voor 1980 werd een programma voorzien tot uitbreiding van de industriezones. Voor gans Vlaanderen werd een totale oppervlakte van ca. 8.000 ha nieuw industrieterrein voorzien. Dit werd afgeleid uit het arbeidsaanbod in die periode en uit de expansiemogelijkheden voor de bestaande bedrijven.

Voor Limburg zijn die cijfers 622 ha nieuw industrieterrein.

Heel deze operatie van inrichting en infrastructuur van de industriezones voor de jaren 1973-'74 zal 1,6 miljard frank opeisen.

Het deel van Limburg is 272,3 miljoen frank.

Industriële expansie

Sedert 1960 tot einde 1972 kwamen er 335 nieuwe industriële vestigingen. In totaal schiepen zij 44.460 nieuwe industriële arbeidsplaatsen, hetzij bijna twee maal zoveel als er in 1960 in de provincie bestonden. (Volgens de R.M.Z. waren dit er 19.264). Opvallend is dat meer dan de 1/2 van die bedrijven van buitenlandse oorsprong zijn. Vooral veel Nederlandse bedrijven vestigen zich in Limburg.

Evolutie 1960 - september 1972

Land van herkomst	Aantal	%
België	108	45
Nederland	89	37
U.S.A.	23	10
Duitsland	12	5
Gemengde bedrijven	6	2
Andere	3	1
Totaal	241	

Tewerkstelling in de nieuwe industriële bedrijven

Land van herkomst	Tewerkstelling
België	7.276
Nederland	12.164
Duitsland	11.796
U.S.A.	4.332
Gemengde bedrijven	2.096
Andere	230
Totaal	37.894

Op het gebied van investeringen is het Belgisch aandeel nog geringer. Volgens een onderzoek dat wij vroeger instelden en dat de periode 1961-'70 bestrijkt en slechts de nieuwe vestigingen met 20 of meer tewerkgestelden omvat, beliepen de investeringen in de nieuwe industriële bedrijven in Limburg 21,5 miljard frank, waarvan slechts 2,7 miljard frank of 12,5 % in Belgische bedrijven.

Inzake investeringen staat Duitsland met ca. 10 miljard frank afgetekend vooraan. Nederland en de V.S. volgen met ieder ca. 4,5 miljard frank.

SEKTOREN

Het merendeel van de nieuwe industriële bedrijven behoort tot twee sectoren. Samen stichtten de sectoren konfektie-textiel en metaal niet minder dan 144 bedrijven, hetzij 60 % van het totaal aantal nieuwe vestigingen. Vooral het aantal vestigingen in de sektor kleding-textiel ligt opvallend hoog. Het staat feitelijk buiten verhouding tot het belang dat de sektor in Limburg en in België in het algemeen kent (volgens de R.M.Z. bestonden er midden 1971 in Limburg 2.244 industriële bedrijven waarvan 233 in de sektor kleding-textiel).

Sectoriële ventilatie van de nieuwe industriële bedrijven :	
Konfektie – Textiel	83
Metaal	61
Hout, papier, drukkerijen	61
Niet-metalen delfstoffen	26
Voeding, drank, tabak	15
Chemie rubber	10
Diverse	18

Inzake tewerkstelling staan ook weer de twee zelfde sectoren bovenaan. De metaalnijverheid schiep echter meer dan twee keer zoveel arbeidsplaatsen als de sektor konfektie-textiel. De metaalnijverheid zorgde voor meer dan de helft van de arbeidsplaatsen in de nieuwe industriële vestigingen.

Sectoriële ventilatie van de tewerkstelling in de nieuwe industriële bedrijven	
Metaal	20.088
Konfektie – Textiel	9.253
Hout, papier, drukkerijen	3.088
Voeding, drank, tabak	1.764
Niet-metalen delfstoffen	1.524
Chemie rubber	880
Diverse	1.297

Op het gebied van de investeringen primeert de metaalnijverheid nog meer. In de periode 1961-'70

investeerde die sektor in Limburg voor ca. 14 miljard frank, hetzij ca. 2/3 van het totaal investeringen in de nieuwe industriële bedrijven. De investeringen van alle konfektie en textielbedrijven samen beliepen geen 2 miljard frank.

Op het gebied van de investeringen stelt de metaalnijverheid de sektor konfektie-textiel dus volledig in de schaduw, omdat per metaalbedrijf de investeringen gemiddeld ongeveer 10 keer zo hoog liggen als in de sektor kleding-textiel.

EVOLUTIE 1973

Einde 1972 hebben we een belangrijke herneming van het investeringsritme in het vooruitzicht gesteld. De resultaten van de eerste 8 maanden van 1973 bevestigen dit optimisme. Tijdens de periode 1.1.1973 tot 31.8.1973 werden 376 bundels definitief goedgekeurd, waaronder 77 voor Limburg. Het totale investeringsbedrag was 20,9 miljard frank investering, waaronder 4 miljard voor Limburg. Hieruit zouden 15.898 arbeidsplaatsen dienen te volgen. Voor Limburg zijn er dat 4.558. Het leidt geen twijfel dat tijdens de komende maanden deze gunstige trend zal bevestigd worden. Het is niet onmogelijk dat men, althans voor wat het aantal arbeidsplaatsen betreft, de uitslagen van de topjaren 1970-'71 zal evenaren. De gemiddelde staatssteun per arbeidsplaats bedraagt 132.000 fr.

Buitenlandse investeringen

Onder de 376 goedgekeurde investeringsdossiers zijn er 28 buitenlandse, die kosten zo wat 5,5 miljard frank, d.i. 26,5 % van het totale investeringsbedrag voor de eerste 8 maanden van 1973. Ook het aantal arbeidsplaatsen in buitenlandse investeringen duidt aan dat het belang van die vreemde investeringen relatief gering is. Er zullen hierdoor 3.917 arbeiders tewerk gesteld worden, of 24,5 % van de nieuwe arbeidsplaatsen in Vlaanderen voor de eerste 8 maanden in 1973.

Van die 5,5 miljard buitenlandse investeringen ging 2,6 miljard naar Limburg, met 1929 arbeidsplaatsen, o.a. DAF Sint-Truiden, DOW CHEMICAL – Tessen-derlo, SOILAX BENELUX.

BELEIDSOPTIES

1. Als staatssecretaris voor Vlaamse Streekeconomie, ben ik verantwoordelijk voor een evenwichtige economische ontwikkeling van het Vlaamse land. De onlangs gemaakte studie 'Vlaamse Economie in internationaal perspectief' heeft de nadruk gelegd op het werkgelegenheidstekort in Vlaanderen. Tegen 1980 moet dit werkgelegenheidstekort worden opgevangen door de spontane groei van 108.000 nieuwe werkgelegenheden en het bijcreëren van 175.000 nieuwe arbeidsplaatsen.

Vlaanderen is nog steeds een gebied met groei-moeilijkheden. Economische expansie door tewerkstelling blijft dus nog steeds een belangrijke doelstelling voor het beleid van het Staatssecretariaat voor Streekeconomie.

2. Uit een grondige analyse van de vestigingsmotieven van nieuwe investeerders is gebleken dat Vlaanderen beschikt over een belangrijke troefkaart, met name de arbeidsmarkt, zowel kwantitatief als kwalitatief. Dit is natuurlijk van zeer groot belang voor arbeidsintensieve ondernemingen. Met deze vaststelling dient ook bij een verder selectief optreden rekening te worden gehouden.

3. Het industrieterrein blijft een stuwend instrument in het industrialiseringsbeleid in Vlaanderen. Grote aandacht zal derhalve verder worden besteed aan de aanleg en uitrusting van industrieterreinen en aan de ontsluiting van industriezones.

Het blijft inderdaad de politiek van de staatssecretaris voor Streekeconomie dat de industriële bedrijven zoveel mogelijk op speciaal aangelegde industrieterreinen zouden worden ingeplant en dit zowel om economische redenen als in het belang van de ruimtelijke ordening en het leefmilieu.

4. Het rapport van de Klub van Rome heeft een zekere onrust gekreëerd t.a.v. de opmars van de technologie met haar vervelende neveneffecten. Meer dan ooit dient er naar gestreefd het broze evenwicht tussen industriële expansie en bescherming van het leefmilieu om te zetten in een stabiele relatie nijverheid-ekologie gestoeld op de realistische en wetenschappelijke benadering. Ten aanzien van de inplanting van nieuwe bedrijven neemt het Staatssecretariaat voor Streekeconomie deze uitdaging op.

De werkgroep industriële ecologie werd daartoe opgericht op het niveau van het kabinet.

Op het gebied van het leefmilieu zou het beleid van het Staatssecretariaat voor Streekeconomie zich toespitsen op de vier volgende doelstellingen :

1) beoordeling en aanmoediging van industriële vestigingen binnen uiterst voorzichtig vooropgestelde en wetenschappelijk verantwoorde regels inzake bescherming van het leefmilieu.

2) studie en voorbereiding van oplossingen van een aantal dringende problemen, waar milieuhygiënische aspecten door industrialisatie sterk in het gedrang komen

3) verbetering van de omgeving van geïndustrialiseerde zones door de uitbouw van een programma van verantwoorde en bestudeerde groeivoorziening.

4) opmaken van een saneringsprogramma van oude fabrieken die momenteel zijn ingebouwd te midden van de woonkernen.

5. Arbeid en gezin moeten beter op elkaar worden afgestemd. De vrouw komt nog onvoldoende in het bedrijfsleven en uiteraard in de maatschappij als dusdanig aan haar trekken. Man en vrouw moeten desgewenst samen aan het werk kunnen. In die optiek dient gedacht te worden aan de inkrimping en een grotere flexibiliteit van de arbeidsuren.

In het kader van de vrijetijdsbesteding dient gestreefd naar grote vakantiespreiding en dient ook ruimte vrij te komen voor de oprichting van recreatiezones.

6. Het Staatsekretariaat voor Streekeconomie is er zich van bewust dat een motiverend beleid moet gevoerd worden, dat daarenboven voortdurend aan een kritisch onderzoek dient onderworpen te worden. Zodoende kan er desgewenst regelmatig een bijsturingproces op gang getrokken worden. De integratie van de mindervaliden in het arbeidsproces, waartoe Streekeconomie het initiatief nam in oktober 1972, is hiervan een sprekend voorbeeld. Wellicht liggen ook andere mogelijkheden voor vernieuwing vrij :

- het zoeken naar een nieuw type van beheersvorm voor de bedrijven
- het in vraag stellen van het bestaande productiesysteem
- de permanente verbetering van de arbeidsomstandigheden enz.

Daartoe blijft de democratische inspraak één van de voornaamste leidraden.

de steenkolennijverheid

door de Vriendenkring ZWARTBERG.

DE STEENKOLENNIJVERHEID

In West-Europa worden nog steeds mijnen gesloten, zowel genationaliseerde als mijnen in privé-bezit. Oorzaak van deze sluitingen zijn de stijgende produktiekosten waarvoor moeilijk een oplossing te vinden is.

Inderdaad, om kolen te delven zijn er mijnwerkers nodig die voor hun zwaar, ongezond en gevaarlijk werk goed willen betaald worden wat voor een industrie als het mijnwezen, waar ook een steeds moderner uitrusting nodig is, de rentabiliteit van de geïnvesteerde kapitalen sterk bedreigt.

In West-Europa, België inclusief, beroert dit probleem van de rentabiliteit de openbare opinie. In landen waar alle energiebronnen onder staatsgezag staan is dat niet het geval. Vooreerst liggen de lonen er veel lager maar vooral en vóór alles beschouwt men er als goed wat goed is voor het land, voor de gemeenschap en men huldigt er, terecht, het principe van de eigen grondstoffen, dat de eigen produktie er voorrang moet krijgen.

Zo kan men zich afvragen of België er wel goed aan doet steenkolenmijnen te sluiten op grond van de huidige toestand alleen en of men het probleem niet moet zien in een veel ruimer perspectief en op langere termijn.

De moeilijke toestand van de kolenmijnen heeft tot gevolg dat het steeds moeilijker wordt om het sociaal statuut van de mijnwerkers te verbeteren en de evolutie in de andere bedrijfssectoren te volgen, waardoor de toekomst van de mijnen en de mijnwerkers in steeds ergere mate onzeker wordt.

De Belgische kolenpolitiek is wisselvallig: de ene keer pleit men voor een integraal behoud van de mijnen, dan weer wil men zo vlug mogelijk sluiten.

De spanningen die de laatste tijd werden geconstateerd, zowel op de steenkolenmarkt als in de sektor van de koolwaterstoffen, moeten ongetwijfeld gedeeltelijk aan conjuncturele of accidentele oorzaken worden toegeschreven. Op de Belgische markt is het verschijnsel van de teruggang van het steenkoolverbruik in de verschillende industrieën reeds vroeg waar te nemen. Ze wordt gekenmerkt door de **snelle uitschakeling van het verbruik in de verschillende industrieën en door een langzame vermindering van het verbruik aan huiskolen** door de concurrentie van aardgas en mazout.

Deze twee factoren worden maar gedeeltelijk gecompenseerd door de stijging van het verbruik door de elektrische centrales.

Vanaf het jaar 1958 stelt men een plotse verandering vast in de evolutie van het verbruik door de cokesfabrieken. Talrijke technologische vernieuwingen liggen aan de basis van de vermindering van het gebruikt aantal kilo's cokes per ton ruw ijzer.

Deze verschijnselen verklaren de algehele overvloed in de jaren 1958-1968, overvloed die te wijten is aan

een uitzonderlijke samenloop van omstandigheden die verbazend lange tijd heeft aangehouden maar waarvan de oorzaken nu wel geleidelijk aan het verdwijnen zijn. Factoren van wederopleving zijn merkbaar en, behoudens onvoorziene veranderingen in de gegevens van de wereldeconomie, laat alles toe te veronderstellen dat het kolenverbruik in de West-Europese landen, na 15 jaar teruggang, een nieuwe start zal nemen.

De toestand van het Kempens Bekken en huidige evolutie

De exploitatievoorwaarden zijn voor de Kempen globaal genomen heel wat gunstiger dan voor het Zuidelijke bekken.

Daar het vinden van de steenkoollagen en de start van de produktie vrij recent zijn, heeft de exploitatie van bij het begin een doorgedreven mechanisatie gekend.

De aan te boren reserves zijn belangrijk, de lagen zijn dikker en regelmatiger dan deze van de Zuidelijke bekkens en het geringe verval tenslotte vergemakkelijkt de ontwikkeling van de mechanisatie.

De samenstelling van de reserves is als volgt:

Vetkool A (20-28 % vluchtige stoffen)	771.700.000 t = 29,8 %
Vetkool B (29-35 % vluchtige stoffen)	1.088.200.000 t = 41,9 %
Vlamkool (meer dan 35 % vluchtige stoffen)	726.700.000 t = 27,9 %
Andere soorten	11.000.000 t = 0,4 %
Totaal	2.597.600.000 t = 100,0 %

Het kenmerkende van de Kempense steenkolen is dus het zeer hoge gehalte aan vluchtige stoffen.

Uit de vetkolen B kan volgens de behoeften een niet te verwaarlozen gedeelte in cokesdeeg worden opgenomen, terwijl de vlamkolen uitgelezen kolen zijn voor een gebeurlijke distillatie op lage temperatuur. Als gevolg van de onzekerheid betreffende de toekomst van het Kempens Bekken verslechtert de algemene toestand voortdurend.

Sinds 1.1.1973 is er een vermindering van 1.255 personeelseenheden in de Limburgse mijnen hetgeen nu reeds meer is dan in het saneringsprogramma voor geheel 1973 werd voorzien, waaruit men mag besluiten dat ook de geplande produktievermindering van 600.000 t bereikt is. Desondanks werd door het Ministerie van Economische Zaken aan de Limburgse mijnindirecties strenge bevelen doorgegeven om de personeelsinkrimping verder door te zetten. Anderzijds wordt een vervroegde oppensioenstelling na

25 dienstjaren overwogen, waardoor enkele duizenden ondergronders de mijnen zullen verlaten. Deze maatregelen leiden tot de snelle sluiting van bepaalde zoniet alle Limburgse steenkolenmijnen als gevolg van een personeelstekort vermits voor al de mijnen een **absolute aanwervingsstop** van kracht is. Bijgevolg is iedere mijnwerker minder in het Kempens Bekken een werkplaats minder voor Limburg.

Het probleem van de tewerkstelling in Limburg

Uit een voorzichtige raming van de studiediensten van de E.E.G. blijkt dat er tegen 1980 ongeveer 80.000 nieuwe werkplaatsen moeten gerealiseerd worden voor Limburg.

Voegen wij hierbij :

1. – dat Limburg het hoogste geboortecijfer heeft ;
 - meer dan 25 % van de totale bevolking minder dan 25 jaar is ;
 - 30 % schoolgaand is.
2. – dat de sluiting van de steenkolenmijnen in Limburg betekent :
 - * verlies van 18 % van de totaliteit der werkplaatsen in Limburg ;
 - * verlies van 38 % van de totaliteit der werkplaatsen in de mijnstreken.

Met een tekort aan 80.000 werkplaatsen kan onze provincie **de eliminatie van 18.000 werkplaatsen in de Limburgse mijnen dan ook onder geen voorwendsel aanvaarden** 'zelfs al kunnen de mijnwerkers herplaatst worden', hetgeen op zijn minst twijfelachtig is als we bedenken dat de fabrieken op de industrieterreinen van Lanklaar op dit ogenblik aan juist geteld 28 mijnwerkers werk verschaffen !

Anderzijds heeft de sluiting van de Limburgse mijnen ook de sluiting van de middelgrote bedrijven afgestemd op de mijnen tot gevolg, zodat meer dan 18.000 gezinnen in deze problematiek betrokken zijn.

Bovendien komen jaarlijks zowat 5.000 jonge gediplomeerde arbeidskrachten onze arbeidsmarkt vergroten. De enige bedrijven die Limburg sinds de sluiting van Zwartberg bekwaam zijn niet meer dan een druppel op een gloeiende plaat zodat de Limburgse mijnsluitingen de ondergang betekenen van geheel Limburg !

Alleen door de oprichting van nevenbedrijven via de **chemische verwerking van onze kolen** kan het Limburgse reconversieprobleem efficiënt opgelost worden ; in deze bedrijven kan onze jeugd haar diploma naar waarde valoriseren.

De stagnatie van de economie in Limburg werd door diverse instanties reeds herhaaldelijk aan de kaak gesteld. De noodzaak van het vestigen van kolenverwerkende nijverheden in de onmiddellijke nabijheid van het Kempens Bekken werd door het Provinciebestuur, de Limburgse Economische Raad, economen en andere prominenten reeds meermalen en reeds jaren geleden vooropgezet. De oprichting van een nieuwe cokesfabriek alsmede de vestiging van elektrische centrales met grote capaciteit waren ontwerpen en voorstellen die, om ons onbekende

redenen, nooit gerealiseerd werden niettegenstaande ze voor de volkswelvaart in Limburg van vitaal belang zouden zijn geweest. De Limburgse Economische Raad was zich terecht bewust van de gevolgen, die bij in gebreke blijven van de overheid, het deel van de bevolking van Limburg zouden worden. Op 13 mei 1960 lasen wij in een artikel een reeks over het steenkoolvraagstuk in 'La Gazette de Liège' :

'Het is absoluut noodzakelijk dat alle Belgen er zich rekenschap van geven hoe belangrijk het Kempens Bekken is voor geheel België. Het is de plicht van onze regering de toekomst van dit bekken veilig te stellen in het belang van geheel België.'

Dit onderstreept wel degelijk het feit dat iedereen zich bewust was van de belangrijke rol die het Kempens Bekken diende te vervullen op nationaal vlak. Maar dat bewustzijn alleen volstaat jammer genoeg niet.

De mijnsluitingen – zowel de besliste als de geplande – en daaruit voortvloeiende suppressie van de werkgelegenheden, gekumuleerd met de natuurlijke demografische aangroei van de arbeidsmarkt in Limburg heeft deze problematiek op een zeer acuut peil geplaatst.

De toekomst van de steenkolenijverheid

Het kolenprobleem mag niet eng regionaal worden beschouwd. **Het dient geplaatst in de kontekst van de huidige penurie aan primaire energie.** Op dit stuk zijn de jongste verklaringen van prominente politici en geleerden frappant :

- de Vice-President Jesse CORE van de United Steel Corporation verklaarde dat de steenkolen een belangrijke rol hebben in de staalproductie en deze rol nog zo lang zullen moeten vervullen als er staal geproduceerd wordt. Volgens zegsman zal in weerwil van een dalend verbruik per ton ruw ijzer de steenkoolbehoefte stijgen omwille van de stijgende nood aan ruw gietijzer.
- de Heren Howard HOUSTEY, Vice-President van de Continental Oil Co, Jack MOORE van de Southern California Edison Co en Stephen DUNN, President van de N.C.A., onderstreepten eveneens de belangrijke rol van de steenkolen. De laatste heeft zich trouwens uitgesproken **voor een energiebeleid op lange termijn**, rekening houdend met de vermindering van de invoer. Hij oordeelde onder andere dat dit beleid enkel gericht moet zijn op **het behoud van de eigen energiebronnen** en tot doel moet hebben de bevoorrading veilig te stellen en een gezonde betalingsbalans te garanderen.
- tijdens zijn bezoek aan de Verenigde Staten in augustus 1973 werd de Minister van Economische Zaken, Willy CLAES, gekonfronteerd met de ernstige energiekrisis die daar heerst. Hij verklaarde bij zijn terugkeer in België : 'Ik heb alvast de indruk opgedaan dat deze crisis reëel is en ik beschik nu over een aantal nieuwe elementen die bij mij de vraag doen rijzen of wij ons energiebeleid niet moeten gaan herzien in een zo kort mogelijke tijd.' Hij voegde er nog aan toe **dat de ministerraad van**

de Europese Gemeenschap dringend moet werken aan een Europees energiebeleid.

- tijdens een bijeenkomst met zijn belangrijke raadgevers op binnenlands en buitenlands vlak heeft de Amerikaanse president zaterdag, 8 september 1973, een **vijfjarenplan** goedgekeurd dat ertoe moet leiden de Verenigde Staten **in die tijdspanne volledig onafhankelijk te maken van elke buitenlandse energiebevoorrading**. De president zei dat zijn plan er vooral op gericht is de Amerikaanse energieproductie te verhogen. Het actieprogramma dat door president Nixon wordt voorgesteld bestaat uit vier wetgevende maatregelen die spoedig van kracht worden. Hierdoor wordt de ontginning in dagbouw van steenkool en bitumineuze lei mogelijk, spijt de tegenwerkingen van milieubeschermers. Anderzijds wordt een maatregel van kracht die voorziet in het tot gas omzetten van steenkolen vermits de Verenigde Staten over aanzienlijke kolenvoorraden beschikken.

Wat voor Amerika goed is, is voor België noodzakelijk. België is arm aan energiebronnen maar rijk aan kolenvoorraden. Rekening houdend met de economische ontwikkeling en de daaruit voortvloeiende snelle stijging van het energieverbruik, moeten de steenkolen een zo groot mogelijk deel in de energievoorziening krijgen.

Het is onverantwoord de energiebevoorrading nog meer op de invoer af te stemmen vermits de economische groei en de energieprijzen dan totaal afhankelijk worden van de energie uitvoerende landen waardoor onze economische positie in het gedrang komt.

Het ogenblik is dan ook aangebroken waarop alle verantwoordelijken in onze economie het belang en de urgentie inzien van het treffen van de nodige beslissingen voor het **veiligstellen van onze Limburgse steenkolenmijnen en voor het realiseren van de gasificatie en de chemische herwerking van onze steenkolen**.

Overtuigd dat de aanval de beste verdediging is, heeft het V.V.A. als reactie op de herrie ontstaan rondom het taaldekreet van onze Kultuurraad begin oktober het hieronder volgend persbericht laten verschijnen.

PERSBERICHT

De Centrale Raad en de leden van het Verbond der Vlaamse Academici eisen krachtdadig en geheel solidair met de verklaringen van de Vlaamse Volksbeweging, het Vlaams Komitee voor Brussel en het Komitee van de Randgemeenten, de volledige splitsing van het departement voor Binnenlandse Zaken.

Recente gebeurtenissen in verband met het dekreet van de Nederlandse Kultuurraad bewijzen overduidelijk, hoe schadelijk de inmenging in de interne aangelegenheden van het gewest Vlaanderen kan zijn, niet alleen voor het gewest zelf maar ook voor de communautaire vrede en de uiteindelijke eenheid van de Staat België.

bestaat er wel geneeskunde voor vlamingen te brussel ? *

door dr. med. Robert de BEULE,
voorzitter Vlaams Geneesheren Verbond.

Een Vlaming zal te Brussel wel in opstand komen tegen de wurgende discriminatie der laatste weken tegenover het Vlaams onderwijs te Brussel-stad en te Anderlecht, als toemaatje bij de 'liberté du père de famille', eventueel ook tegen het soms mensentegend 'onthaal' in allerlei staats- en gemeentediensten en zelfs in de privé-sektor. Maar als zieke staat hij meestal onthutst in alle stilte ter zijde en ondergaat gedwee de franstalige voorgedij van geneesheren en paramedisch personeel.

Soms sijpelen er toch klachten door in dag- en weekbladen of doen ze de ronde in Vlaamse middens. Zo dit van de oud-voorzitter der V.V.A.-afdeling Antwerpen en staatsambtenaar, die zijn been brak tussen ministerie en trein, en door de '900' naar de St.-Pieterskliniek werd gevoerd. En in de ziekenwagen, én bij het onthaal in het zg. tweetalig K.O.O.-ziekenhuis, én bij het eerste onderzoek, kon hij met zijn Nederlands evenveel uitrichten als een Griek of een Marrokaan met zijn moedertaal. Uiteindelijk liet hij zich maar naar Antwerpen overbrengen.

Enkele jaren geleden konden wij in 'Zondagsnieuws' lezen van Mevr. Stoffels, de Vlaamse volkswrouw die in de A.B.V.V.-kliniek 'César de Paepe' te Bosvoorde aan de blaas geopereerd werd in plaats van gebitsverzorging te ondergaan.

'Wij' beschreef het 'geval-Daelemans' uit Humbeek, waar in augustus-september 1973 de vader niet bij zijn stervende dochter mocht omdat hij het niet in het Frans kon 'uitleggen' aan het K.O.O.-personeel van het Brussels Sint-Pietersziekenhuis.

Het is duidelijk dat het hier niet in eerste instantie over taalverhoudingen en taalpolitiek gaat, maar over een diepmenselijk probleem: nergens voelt de mens zich meer verlaten dan tussen de muren van een ziekenhuis.

Een vertrouwvol gesprek met de dokter over de moeilijkheden en noden van de patiënt kan heel veel bijdragen tot diens gezondheid, maar zulke intieme relatie is volledig ondenkbaar als de dokter de taal van de patiënt niet spreekt.

Wij weten allen dat te Brussel, en ook in de geneeskundige sektor, het Frans overheerst en dat niet de taal van de zieke, maar wel de taal van de instelling, van de dokter allesbepalend is. Dit is een volledig verkeerd uitgangspunt, want de huidige geneeskunde, denken wij slechts aan de vlucht van de psychiatrie, is geheel op het individu afgestemd. Het persoonlijk contact tussen dokter en patiënt is van het grootste belang, ja primordiaal.

Dat dit moeilijkheden oplevert met Spanjaarden en Grieken is op zichzelf wel heel erg, maar nu eenmaal inherent aan de abnormale toestand waarin deze mensen leven. En ook voor hen moet men naar juiste verhoudingen en oplossingen zoeken.

Dat men echter met de taal der meerderheid van de Belgen te Brussel niet terecht kan, gaat beslist niet op. Men hoeft ons niet te komen vertellen dat er maar een kleine minderheid Vlamingen te Brussel medische verzorgingen ondergaat. Zei de Heer Van Doosselaere, voorzitter der K.O.O.-Brussel, niet (in het Frans natuurlijk) op de perskonferentie van 13.8.1973 dat volgens 'zijn enquête' er in 1972 10,5 % Vlamingen, 65,6 % franstaligen en 23,8 % vreemdelingen verbleven in de grote Brusselse ziekenhuizen (St.-Pieters - Brugmann, Bordet). **Niets is minder waar.**

Uit de enquête die 'Mens en Ruimte' in 1967 publiceerde in opdracht van het Vlaams Aktiekomitee voor Volksgezondheid, halen wij dat er in de hoofdstad Brussel voor circa 1 miljoen inwoners 40 ziekenhuizen zijn met 5600 bedden (dus zonder het militaire ziekenhuis met 1200 bedden) en in het arrondissement Halle-Vilvoorde voor ca. 475.000 inwoners slechts 7 ziekenhuizen met 650 bedden. Dit maakt enerzijds de overbezetting met 5,6 bedden per 10.000 inwoners in de Brusselse agglomeratie, tegenover 1,4 bedden per 10.000 inwoners in Halle-Vilvoorde. In hoofdstad Brussel moeten wij toch het aantal Vlamingen zeker op 25 % schatten. Door de onderbezetting van Vlaams Brabant en de superspecialisatie der geneeskunde te Brussel, komen enorm veel patiënten naar de hoofdstad. Daarom kan men de verhouding op 50/50 der (Belgische) patiënten schatten.

Deze verhouding vinden wij echter niet terug bij de geneesheren in de ziekenhuizen van Brussel.

Hoe staat het in de privé-ziekenhuizen (meer dan 3000 bedden), met als grootste groep deze afhange van Caritas Catholica. Bij enkele is de toestand niet zo slecht. Het beste is nog het Sint-Jan-ziekenhuis; minder goed, maar niet slecht is de Sint-Michielskliniek der Christelijke Mutualiteiten, Sint-Elisabeth en zelfs Saint Etienne. De rest der 30 ziekenhuizen met meer dan 100 bedden elk, is bepaald slecht, tot zeer slecht te noemen. Dit alles vindt men terug in de bovengenoemde V.A.K.V.-studie door 'Mens en Ruimte'.

En wat met de K.O.O.-ziekenhuizen? Deze zijn toch openbare instellingen en vallen onder de taalwet van 1963. Hier moest trouwens op dit ogenblik de pariteit bereikt zijn.

Pariteit in hoofdstad Brussel, waarvoor wij Vlamingen ons 60/40 overwicht in de centrale staatsinstellingen (ministeries en parastatalen), ja zelfs in de ministerraad hebben prijsgegeven.

De raden der commissies van openbare onderstand

* Naar een voordracht gehouden te Leuven op 12 oktober 1973 voor de VVA-afdeling Oost-Brabant.

van hoofdstad-Brussel hadden voor de laatste gemeenteverkiezingen een verhouding 154 franstalige tegenover 15 nederlandstalige leden en na de F.D.F.-vloedgolf der laatste gemeenteverkiezingen zal deze verhouding wel nog slechter geworden zijn.

Bij de administratie der commissies van openbare onderstand heeft men nu een verhouding bereikt van 53 franstaligen tegenover 26 (!) nederlandstaligen, of 33 % nederlandstaligen.

In de gewone administratieve diensten der 19 gemeenten hebben wij op niveau I en II 238 franstaligen tegen 165 nederlandstaligen of 41 % nederlandstaligen.

Hoe is de verhouding nu bij de geneesheren? Hier volgt de statistiek op 1.9.1973 (na 10 jaar taalwet-toepassing):

Gemeente	F.	N.
Anderlecht	46	2
Brussel	427	37
Elsene	73	2
Etterbeek	40	1
Schaarbeek	72	2
St.-Gillis	25	1

Dit betekent 45 Vlaamse dokters tegenover 683 franstaligen (of 6 % nederlandstaligen). Van deze franstalige geneesheren zullen er zeker enkele voldoende Nederlands kennen, maar de overgrote meerderheid kent het zeker niet en wil het zelfs niet kennen. Bepaalde kollega's zijn zelfs volledig vijandig zoals b.v. Dr. Wasterlain in het K.O.O.-ziekenhuis te Anderlecht, die tot een 'Rode Leeuw' zei: 'vous me parlez en français!' toen de Vlaming verzoenend voorstelde dat ieder zijn taal zou spreken.

Waar ligt nu de oorzaak van deze scheefgegroeide toestanden?

Ten eerste: de jaren doorgevoerde systematische verfransing van Brussel in het algemeen.

Ten tweede: het gebrek aan nederlandstalige geneesheren en paramedisch personeel.

Ten derde: de antivlaamse benoemingspolitiek der K.O.O.'s en andere besturen (ook der kloosterorden!), maar ook de speciale filosofische gebondenheid der Brusselse Universiteiten met de K.O.O.

Ten vierde: het niet toepassen van de taalwetten van 1932 en van 1963.

Punt 1. is veroorzaakt door een complexe socio-culturele achterstand van het arme Vlaanderen tegenover het cultureel en economisch veel sterker franstalige bevolkingsdeel (hierin ten andere ten volle door Parijs gesteund).

Punt 2. vraagt meer uitleg.

In de dertiger jaren kregen wij de vernederlandsing van ons middelbaar en hoger onderwijs, zowel te Leuven als te Gent.

De eerste nederlandstalige diploma's in de geneeskunde werden te Leuven in 1938 afgeleverd. Te Gent was dit reeds in 1933 het geval (nl. de ééntalige certificaten der tweetalige Nolf-Barak).

Op Brussel moeten wij tot in 1967 wachten toen er 16 V.U.B.-geneesheren promoveerden. Van 1967 tot 1972 zijn er 143 en nu juist 69 (wat samen 212 V.U.B.-dokters uitmaakt). Van deze 143 Vlaamse afgestudeerden waren op 7 juni 1973, 31 bij de K.O.O.-Brussel en 5 bij de andere K.O.O.'s werkzaam, wat 36 of 25 % van hun afgestudeerden uitmaakt.

Het verpletterend overwicht der franstalige geneesheren komt zeer goed tot uiting als we de ca. 3500 dokters wonende in de 19 gemeenten en ingeschreven in de franstalige orde vergelijken met de ca. 300 die bij de nederlandstalige orde zijn ingeschreven.

Hoe is in het land de verhouding der nederlandstalige en der franstalige **afgestudeerde** dokters? Enkele totale cijfers:

Artsen	N.	F.
1961	229	319
1967 (met 1ste VUB promotie)	254	313
1972	329	435

De laatste 12 jaar (1961-1972) maakt dit samen:

N.	2.927 of 41 % = ± 4
F.	4.084 of 59 % = ± 6.

De evolutie is wel gunstig, maar erg traag. Daar waar in de jaren 1960 de verhouding 39 % N. tegenover 61 % F. bedraagt is dit in 1972 43 % N. tegenover 57 % F. geworden.

Bij de studenten in de geneeskunde is het percentage tot 46 % N. gestegen. Maar in de Brusselse agglomeratie is de verhouding der studenten in de geneeskunde maar rond de 10 % nederlandstaligen. En dit is zeker niet veel belovend voor de toekomst, juist in het hoofdstedelijk gebied.

Alles te zamen zijn er in het land 3 franstalige tegenover 2 nederlandstalige dokters.

Bij de specialisten is de verhouding 3 F. tegen 1 N. en bij de wetenschappelijke vorsers 4 F. tegen 1 N. Dit is het gevolg van het gebrek aan wetenschappelijke standing van de Nederlandssprekende studen-

VERPLAATS FN NAAR VLAANDEREN, GEEF HET VLAAMSE WERKNEMERS EN AANDEELHOUDERS EN DE WAPENLEVERINGEN AAN PORTUGAL EN ZUID-AFRIKA ZULLEN ONMIDDELIJK OPHOUDEN.

ten die nog te veel om den brode studeren. Zij komen veelal uit een minder begoed sociaal milieu en moeten vlug hun diploma in geldwaarde omzetten. In de geneeskunde worden zij dan bij voorkeur huisarts. Ook de mogelijkheden tot specialisatie werden tot voor korte tijd meestal aan Franstaligen voorbehouden, zowel aan de universiteiten als aan de grootstedelijke ziekenhuizen. De franstalige kringen beschikken nog steeds over meer invloed om hun taalgenoten te doen benoemen en ook om de kredieten te verdelen.

Denken wij maar alleen aan de beschamende Vlaamse achterstand bij het wetenschapsbeleid, alhoewel ook hier de laatste jaren heel wat ten goede is gewijzigd.

Wat het gebrek aan paramedisch personeel betreft, is het wel interessant na te gaan welke scholen te Brussel bestaan. Voor verpleegsters zijn er 9 frans-talige en 3 nederlandstalige scholen (waarvan 2 privé). De enige nederlandstalige officiële school, 'Het hoger rijksinstituut voor verpleegkunde' zou men willen doen verhuizen naar de V.U.B.-campus te Jette, wat onaanvaardbaar is, daar het doel van deze school er in bestaat verpleegsters te leveren aan alle (vnl. K.O.O.) ziekenhuizen.

En hiermede zijn wij aan het **derde punt** gekomen, nl. de speciale verhouding tussen de U.L.B. (en nu ook gedeeltelijk de V.U.B.) en de Brusselse K.O.O.'s.

Bepaalde vrijzinnige kringen gaan zo ver te beweren dat door een wet uit 1971, de Brusselse agglomeratie alleen als expansiegebied van de V.U.B. en de U.L.B. zou zijn aangeduid en dat er als dusdanig alleen maar afgestudeerden van deze universiteiten kunnen aangesteld worden in de Brusselse ziekenhuizen.

En zelfs als het theoretisch niet zo zou zijn, dan is de werkelijke toestand wel zo, want het zijn de fakulteiten van geneeskunde van U.L.B. en V.U.B. die de benoemingen doen in de ziekenhuizen van Brusselstad en de K.O.O. kan alleen maar haar goedkeuring daaraan geven. Wat de andere ziekenhuizen (Anderlecht, Elsene, Etterbeek, Schaarbeek, Sint-Gillis) betreft, zijn de banden minder strak, maar toch worden alleen U.L.B.'ers (en enkele V.U.B.'ers) aanvaard.

Nu hebben deze twee geneeskundige fakulteiten nog een onderhands akkoord gesloten. De verhouding tussen beide zou na een bepaalde tijdspanne 30 N./70 F. zijn bij de verdeling der mandaten in de drie grote ziekenhuizen van Brusselstad. De vijf andere K.O.O.'s zouden nu nieuwe, meer bindende akkoorden willen afsluiten, met verdeling 85 % voor U.L.B. en 15 % voor V.U.B.

Over **punt 4** kunnen wij vlug uitgepraat zijn. De Vlaamse politieke macht, die de Hertoginnedalnederaag moest aanvaarden en ondergaan, is ondanks alle beloften der politieke partijen niet sterk genoeg geweest om het Vlaamse luik van het Hertoginnedalcompromis te verwezenlijken.

Wat is er de laatste tijd zoal gebeurd?

Eenzijds begint de V.U.B. en zijn geneeskundige fakulteit zich als een 'echte entiteit' af te tekenen en een geldige gesprekspartner te worden in dit zo moeilijk Brussels milieu. Het academisch ziekenhuis

te Jette, het eerste nederlandstalige, vordert goed en zal hopelijk wel in 1975 kunnen benut worden.

Anderzijds is er de politieke druk door de tienjarige verjaardagsdatum: 1 september 1973. Maar zijn de Vlamingen wel mondig?

Op 8 oktober 1972 hield het Vlaams Geneesheren Verbond een studiedag in het kongresgebouw te Brussel over de 'Taaltoestand in de geneeskundige sektor te Brussel', studie die door het Vlaams Aktiekomitee voor Volksgezondheid uitgevoerd werd en waar benevens de ministeries en de parastatalen, de klemtoon op de Brusselse ziekenhuizen werd gelegd. Met deze gegevens ter hand interpelleerde Prof. Dr. L. Elaut (V.U.) in de Senaat op 28 februari 1973 en bestempelde het document als 'een document der schande' of 'een document van de onmacht', het liefst nog als 'een document van de onwil'. In de eerste plaats legde hij de klemtoon op het feit der diepe menselijke verhoudingen langs de taal bij het verzorgen der zieken en in de tweede plaats op de herwaardering van het nederlandstalig artsdiploma. Vele nederlandstalige intellectuelen worden be-roofd van betrekkingen waarop zij recht hebben.

Verder vroeg Prof. Elaut dat Minister de Saeger van de Hoge Raad van de Orde der Geneesheren zou eisen dat in de nieuwe deontologische kode zou worden ingeschreven dat de dokters de taal van hun patiënten dienen te kunnen.

Mevr. Verdin-Leenaers (F.D.F.) vond de V.A.K.V.-studie degelijk, maar vrij somber en zei verder in haar uiteenzetting: 'Si la situation est vraiment telle qu'elle est décrite dans l'ouvrage consulté, tous ceux qui se réclament du respect et de la santé de la personne humaine, doivent reconnaître qu'un effort plus considérable devrait être fait en faveur des habitants néerlandophones de Bruxelles'.

Voor haar moet er geen groot nederstalg ziekenhuis in Brussel zelf bijkomen, maar wel in het arrondissement Halle-Vilvoorde.

Minister de Saeger kon de V.G.V.-V.A.K.V.-studie moeilijk een zwartboek noemen, gezien het fris voorkomen, maar toch vond hij de inhoud eerder somber. De minister beloofde ten stelligste dat er een billijke en snelle oplossing zou komen aan dit netelig probleem en om de nodige voorstellen hiertoe te krijgen beloofde hij de oprichting van een advies-commissie. Onder voorzitterschap van sekretaris-generaal van Volksgezondheid, Dr. Halter, maken er deel van uit: de kabinetchef van Minister de Saeger, Dr. de Schouwer en twee ambtenaren, een directeur-generaal van binnenlandse zaken en een van het openbare ambt, de Heer Pouillet, vast-wervingssekretaris, Prof. Gerlo, rektor van de V.U.B., de heer Cappuyns, vice-gouverneur van Brabant en ikzelf als enig niet-ambtenaar.

Op 30 mei werd het voorlopig rapport door Dr. Halter aan Minister de Saeger overgemaakt. Dit rapport was, zoals te verwachten – maar een lauw afkooksel van de stellingen die Gerlo, Cappuyns en ikzelf naar voren brachten en die ik in mijn besluit zal behandelen.

Op 20 juli 1973 werd dan een 'wetje' aangenomen dat de Heren Close en De Saeger toeliet uitzonde-

ringsmaatregelen te treffen. En zij hebben dit ook toegepast :

1. Al de zgn. open verklaarde plaatsen bij de K.O.O.-Brussel moeten aan Vlamingen toegekend worden, nl. 61 plaatsen, maar... er zullen 76 franstaligen buiten kader benoemd worden. En deze zouden dan volgens la C.A.P.-Bruxelles en de U.L.B. door het ministerie van volksgezondheid moeten betaald worden.
2. Er zal een speciaal examen uitgeschreven worden om in de Brusselse K.O.O.'s en gemeentebesturen aan de houders van een franstalig diploma toe te laten te bewijzen dat ze Nederlands kennen, om also op de Nederlandse taalrol over te wippen. Aanvragen worden ingewacht tot 30 september 1973.

Het V.U.B. hospitaal-kader in de K.O.O.-Brussel bestaat op 1.6.1973 uit 70 leden (13 niveau I en 57 niveau II) ; hiervan hebben 37 een franstalig en 23 een nederlandstalig diploma. Met deze 70 kaderleden moet de V.U.B. het stellen, maar de U.L.B. moet over minstens 420 plaatsen beschikken. De U.L.B. heeft wel meer studenten, maar vergeten wij ook niet dat 25 à 30% vreemdelingen zijn, waarvoor ten andere de schatkist reeds lang genoeg moet opdraaien ! Beide hebben in de nabije toekomst een groot ziekenhuis te bevolken met een uitgelezen staf. De V.U.B. moet het te Jette met 1/4 van het effectief klaarspelen dat de U.L.B. te Anderlecht zal bezitten. Dit is typisch Brussel-franstalige logica.

Wat nu met de overlopers of overspringers ?

Bij de taalexamens zijn er 3 trappen :

I. grondige kennis - 2 schriftelijke en 1 mondelinge proef (\pm majoorsexamen van het leger).

II. voldoende kennis - 1 schriftelijke en 1 mondelinge proef.

III. elementaire kennis - 1 mondelinge proef.

De ministers De Saeger en Close hebben dus de zoveelste toegeving gedaan aan de Brusselse besturen en aan de franstaligen in het algemeen. Het gaat er immers bij deze examens alleen om een mondelinge (conversatie) proef = dus de elementaire kennis, waar men, om Vlaming te zijn toch de grondige kennis zou moeten bezitten !

Alles hangt natuurlijk af van de examen-commissie zelf - voor volksgezondheid, gebeurt dit onder toezicht van het vast wervingssekretariaat (1 ambtenaar), alsmede 3 Vlaamse professoren, Van den Driessche (V.U.B.), Verdonck (R.U.G.) en Van de Voorde (K.U.L.), en dit biedt toch heel wat waarborgen.

Dit geldt ook voor de examens van het administratief personeel der K.O.O.'s. Hier zijn de examinatoren vice-gouverneur Cappuyns en twee ambtenaren : Depue (Volksgezondheid) en De Groeve (directeur-generaal van Binnenlandse Zaken).

Hetzelfde kan moeilijk gezegd worden voor de examens voor het gemeentelijk administratief personeel, waar Minister Close besliste de examens zelf in te

richten **zonder** medewerking van het vast wervingssekretariaat. Zal het parlement hem dwingen over te gaan tot de normale (Belgische) procedure en niet toelaten eigenmachtig de zaken te regelen, zoals 'Parteigenosse' Glinne het poogde te doen tegenover het dekreet Van de Zande betreffende de vernederlandsing van het bedrijfsleven ?

In ieder geval wachten wij met spanning op het aantal kandidaat-geneesheren (naar ik vernam een 70-tal) en vn. het aantal geslaagden.

Wat stellen wij nu voor als oplossing ?

1. Een directe splitsing van de grote ziekenhuizen in compleet Vlaamse en compleet Franse afdelingen, volgens strikt vastgelegde taalkaders. Voorlopig zou men dan aan de Vlaamse kant met een aantal vacatures zitten. Maar dat is niet erg. Zo zou men tenminste duidelijk en meteen weten op welke plaats er een Vlaamse dokter ontbreekt. Nu is het een onoverzichtelijk gemodder waar geen mens nog uit wijs raakt.
2. In de kleinere ziekenhuizen : ook opstellen van taalkaders en eventueel splitsing van de grotere diensten o.a. inwendige ziekten en vnl. van de poliklinische diensten (dus daar waar het mogelijk is).
3. Oprichten van autonome Vlaamse ziekenhuizen, maar daar zullen dan weer een aantal jaren in gaan zitten. Ik hoop maar dat het ziekenhuis van de V.U.B. in Jette spoedig af is. Als ze daar maar geen gedonder krijgen met de kredieten... Verder zou er langs Vlaams kristelijke kant toch een tegenhanger moeten komen. Maar daar hebben de kristelijk-Vlaamse parlementairen niet aan gedacht als de wet over de oprichting van het U.C.L.-ziekenhuis te St.-Lambrechts-Woluwe werd gestemd. Ook Vlaamse poliklinieken moeten opgericht worden.
4. Als andere finale oplossing ligt het voor de hand dat het rijk de K.O.O.'s moet overnemen als instellingen van openbaar nut. Die K.O.O.'s zitten toch allemaal diep in de rode cijfers. En in de rijksinstellingen kan men meteen alles gelijk opdelen tussen Vlamingen en Walen.

Op die manier zou men trouwens niet alleen de taalbarrière doorbreken, maar ook de ideologische muur die om die Brusselse ziekenhuizen is opgetrokken. Nu zijn al die K.O.O.-ziekenhuizen een onderonsje van dokters met een bul van de U.L.B., de vrijzinnige Université Libre de Bruxelles en (in helaas veel mindere mate) van de Vrije Universiteit Brussel. Maar als het rijk ze overneemt, zullen ook dokters van andere universiteiten in de staf worden opgenomen. Nu kan dat zogenaamd ook, maar in werkelijkheid wordt er niets gedaan om academici van andere universiteiten aan te trekken. Vooral niet uit Leuven. 'Die melden zich gewoon niet aan' zeggen de K.O.O.'s op dit ogenblik.

Dat is een schaamteloze leugen. Ik ken dokters die het geprobeerd hebben. Maar ze kregen de kous op de kop. Daarover kunnen wij boekdelen schrijven en daar gaan ook verscheidene K.U.L.-professoren niet vrij uit. Natuurlijk is het ook weer zo dat je al een heel taaie jongen moet zijn om te gaan werken in een ziekenhuis waar de grote meerderheid van je collega's je taal niet spreekt en je ook helemaal niet lust.

Nu ter zake : wat gebeurde er de laatste dagen. Voor de 61 plaatsen die minister De Saeger aan Vlaamse geneesheren heeft voorbehouden, waren er meer dan 120 kandidaten. En er zijn er geen, zegt men ! De V.U.B. heeft in haar raad van beheer (van 11 september 1973) haar keuze-benoemingen gedaan, nl. alle houders van een autentiek V.U.B.- of U.L.B.-diploma.

Als wij optellen zijn er $37 + 61 = 98$ Vlamingen tegenover 333 franstaligen (eventueel + de 76 **overtalligen** + 11 universitaire mandaten) = 420.

Dit is terug een Brussels taalevenwicht of de Brusselse wiskunde : $98 = 420$. Naar wij vernomen hebben is de samenstelling der 61 verkozenen :

V.U.B.	44
U.L.B.	16
Nederlander	1

Er zijn dus 61 zgn. Vlamingen genoemd, waarvan 16 met een franstalig diploma ! Die zullen dan weerom voor de speciale examencommissie moeten verschijnen. Ik vroeg Minister De Saeger wat hij als minister, en natuurlijk ook wat de V.U.B. gaat doen met diegenen uit haar kader die het examen niet durfden afleggen en met diegenen die gebuisd zijn. Ik wacht op een antwoord !

Op de plechtige openingszitting van de V.U.B. op 2 oktober jl. stelde Dr. Kornreich, ondervoorzitter van de raad van beheer, voor, de kaders te scheiden, niet op taalgebied, maar tussen de geneesheren en de K.O.O. en deze met academische (en wetenschappelijke) opdracht.

Wat zit er eigenlijk achter dit voorstel ?

Wenst de V.U.B. een klein academisch kader die door haar benoemd en betaald wordt (en idem voor de U.L.B.) en dat niet onder de taalwet zou vallen en waar eventueel een onevenwicht zou zijn (de V.U.B. heeft minder studenten enz. als de U.L.B.). En dan een veel groter K.O.O.-kader, dat zich met de gewone ziekenzorg zou bezighouden, dat door de K.O.O. zou benoemd en betaald worden en dat natuurlijk onder de toepassing van de taalwet zou vallen.

Zou de raad van beheer van de V.U.B. (en wat met de U.L.B.) het zo zien of zou alleen een zeer klein aantal geneesheren bedoeld zijn, welk zich alleen met de behoeftige (K.O.O.) zieken zou bezighouden.

(1 à 2% der patiënten, zelfs met de gastarbeiders erbij). Laten wij dit even in cijfers uitdrukken :

Als wij 420 dokters nemen, maakt dit 210 N. en 210 F., maar men zou dan kunnen hebben $400 + 10$ F. en 10 N. (behoeftezorg), ofwel Academisch kader bv. U.L.B. 60 en V.U.B. 40 en voor de ziekenzorg bv. 360 dokters, paritair verdeeld 180 N. en 180 F. De eerste mogelijkheid moet volledig afgewezen worden. De tweede interpretatie kan men aanvaarden, want dit academisch kader zou dan over 1 à 3 jaar naar de academische ziekenhuizen te Jette en Anderlecht verhuizen, dan blijft er alleen het K.O.O.-kader over. Maar dit zou dan wel, in de praktijk en niet theoretisch zoals nu – moeten open staan voor afgestudeerden van R.U.G., K.U.L. en later van U.I.A.

Daarom moet minister De Saeger gedwongen worden tot :

1. Het niet bekrachtigen der benoemingen van de 76 **overtallige** franstaligen.
2. Het verplichten om verder Vlaamse geneesheren te benoemen tot het evenwicht is bereikt : dus geneesheren met een diploma van Gent of Leuven.
3. Het opstellen van taalkaders.
4. Het splitsen van alle diensten in de grote ziekenhuizen.
5. Het taalexamen (toegelaten door de wet van 20 juli 1973) streng en eerlijk houden, zodat er geen echte overlopers zijn. Diegenen die niet slaagden of niet durfden deelnemen moeten uit de V.U.B.-kaders geweerd worden.
6. Alle geneesheren der Brusselse K.O.O.'s op hun werkelijke tweetaligheid testen en diegenen die er niet in slagen (examen voor het vast wervingssekretariaat) krijgen geen herbenoeming of geen bevordering.
7. Voor de verpleegstersscholen, laboranten, diëtisten, kinesisten) :
 - a. de V.U.B. richt zelf een verpleegstersschool op in zijn campus te Jette.
 - b. De rijksschool voor verpleegkunde blijft waar ze is.
 - c. De Brusselse K.O.O. richt een Vlaamse school op voor haar behoeften.
8. De minister van volksgezondheid moet de taalwet ook in de ander K.O.O.-ziekenhuizen laten toepassen en daar voor passende benoemingen zorgen ; nl. te Anderlecht, Elsene, Etterbeek, Schaarbeek en Sint-Gillis. (Samen een 1000-tal bedden en 264 geneesheren, waaronder 8 Vlamingen).

**HET BANTOE EN HET SWAHILI ZIJN ONS NADER DAN HET
PIDGIN-VLAAMS VAN ZUID-AFRIKA (KNACK, 22.8.1973, blz. 66).**

gouw brabant

afdeling Brussel

Het bestuur van de afdeling Brussel werd door ons in het voorgaande nummer aangegeven. Te vermelden valt dat in de lijst der raadsleden de naam ontbrak van lic. g.f. A. MALFLIET-de VIS.

Het V.V.A.-Brussel dat in zijn omzendbrief bij het begin van het academisch jaar had beloofd in de vergaderingen 'ook eens de lichtere toets te betokelen', begon het winterseizoen met een schokkende inzet. Op vrijdag 14 september jl. en te 20.30 uur vertrekkende van de Oude Vismarkt (Sint-Katelijneplein) doorkruisten de leden 30 km van de geliefde hoofdstad, gezeten op 'enen tram-met-bar'.

Over het verloop van deze biezonder originele en tevens zeer geslaagde onderneming, schreef dr. jur. Jean-Marie GALLE, bestuurslid public-relations, de volgende stemmingsvolle indrukken neer.

Het overkomt een Brusselaar weinig dat hij niet met gemengde gevoelens de stedelijke vervoermiddelen benuttigt.

Meestal tolt hij rond op een straatse middenberm om er vast te stellen dat er héél wat voertuigen in de hem niet passende richting rijden en dat 'zijn' tram het vertikt voorbij te komen. Ofwel slentert hij een metrostation binnen met het besef dat hij straks tot haring-in-een-tonnetje zal gereduceerd worden. En eenmaal in de gewenste tram vindt hij nauwelijks zijn glimlach terug. De wattman is in een slechte bui. Een uitheemse vrouw knabbelt luid en met tergende regelmaat kauwgom. Of nog, uitgerekend op 'zijn' tram en dan nog op dat ogenblik doet een controleur zijn ronde. Men kan nu wel stellen dat zowel frans-als nederlandstaligen aan boven geschetst profiel beantwoorden maar voor één keer was het nu anders... En de reden?

De genodigden - Vlamingen - mochten de tram nu eens berijden om nergens te zijn. Niemand had haast en bijgevolg was het dan ook de tram die te laat vertrok. En ieder was in een beste bui.

Op het Sint-Katelijneplein stond dan ook een ietwat ongewone tram te wachten. Een orkest (ja, ja) was doende zich het recht aan te matigen 'de geleider te verstoren'. En achter in die tram was zelfs een bar geïnstalleerd. Teneinde de bediening met de vraag in overeenstemming te brengen werden de flessen gewoon doorgegeven. Met het gekende gevolg: er tekenden zich na enige tijd duidelijk groepjes hamsteraars en echte doordrijvers af.

Een en ander bracht mee dat de hele tram een koor ging vormen en dat vooral na een verfrissend opont-houd aan Mijnheer Nols' station.

Dit laatste (die halte) was wel nodig want het hele geval zat zo vol als een ei. In de week zou men er zich flink over beklagen. Maar als je er maar pret aan beleeft... Nakaarten in het Alumnihuis...

afdeling Oost-Brabant

Verslag van het academiejaar 1972-'73

Dit jaar richtte het V.V.A.-Oost-Brabant vijf discussie-

avonden in over de meest gevarieerde onderwerpen. Prof. ir. A. van HAUTE, hoogleraar aan de KUL onderhield op 19 december 1972 de aanwezigen over een zeer aktueel probleem: ons drinkwater. De verschillende facetten van dit vitaal element werden door hem deskundig belicht.

Dr. Els de BENS sneed op 19 januari 1973 een passievol onderwerp aan, nl. de gecensureerde informatie tijdens de periode 1940-'44, tevens onderwerp van haar doctoraatsverhandeling. Na haar uitvoerige uiteenzetting ontsponnen zich onder de talrijke aanwezigen vinnige discussies, die begrijpelijk tot laat in de nacht bleven aanslepen.

Een aktueller, doch even gepassioneerd probleem werd op 6 februari door dr. jur. Lily HUYGELEN-BOEYKENS behandeld en wel de beweging voor vrouwenemancipatie. Ook hier bleven de reacties van de talrijke belangstellenden niet uit. Achteraf bezien, bleken heel wat mannen hevige voorstanders van de ontvoogding van de vrouw te zijn, althans in woorden. Op 20 maart sprak lic. Paul DESMET over het Vernieuwd Onderwijs in het licht van de ervaringen opgedaan in Groot-Brittannië en Zweden. Zijn biezonder interessante uiteenzetting werd helaas door een minder talrijk gehoor gevolgd, maar de levende dialoog die daarop volgde bewees dat de afwezigen eens te meer ongelijk hadden.

Met luister werd de reeks voordrachten besloten door prof. dr. Walter DEBROCK, Administrateur-Generaal van het Ministerie voor de Nederlandse Cultuur en Voorzitter van de Raad van Beheer van de V.U.B. Hij gaf een lezing over het Cultuurbeleid in Vlaanderen. Met de hem eigen kleurrijke stijl wist hij te slaan en te zalven en de Vlamingen zowel te prijzen als verwijten toe te sturen betreffende de diverse aspecten van hun nog schoorvoetende culturele ontvoogding. De vaak kortzichtige en dubbelzinnige politiek ter zake werd noch door de spreker, noch door de interveniënten die avond gespaard.

Voor het volgende academiejaar wordt een toename van het aantal voordrachten in het vooruitzicht gesteld evenals de organisatie van enkele culturele en vriendschappelijke uitstappen.

De afdeling Oost-Brabant is in volle ontplooiing en daarom laten we hier nogmaals de samenstelling van het bestuur in het academiejaar 1972-'73 volgen met naam en adres.

voorzitter : dr. ir. Jan KRETZSCHMAR
Rijkestraat 21 - 3009 WINKSELE

sekretaris : lic. Philippe DEPRAETERE
Panoramalaan 45 - 3010 WILSELE

penningmeester : lic. tandarts Hugo DEGREEF
Aarschotsebaan 6 - 3370 BOUTERSEM

raadsleden : lic. Dis FAGOT
Spoorwegstraat 24 - 3370 BOUTERSEM
dr. jur. Vital VALKENIERS
Potterijstraat 14 - 3300 TIENEN

lic. Ph. DEPRAETERE
Sekretaris V.V.A.-Oost-Brabant.

gouw limburg

Het bestuur van V.V.A.-Limburg onderging enige wijziging en ziet er vanaf 1 november 1973 uit als volgt :

voorzitter :

prof. dr. J. Leo WIEËRS, directeur Econ. Hogeschool
Universitaire Campus - 3610 DIEPENBEEK - tel. : 011/29961
Pietelbeekstraat 100 - 3500 HASSELT

ondervoorzitter :

ir. Hendrik DAENEN
de Schiervellaan 28 - 3500 HASSELT - tel. : 011/28106

sekr.-penningmeester :

ir. Frans HENDRICKX
Gorseweg 8 - 3800 SINT-TRUIDEN - tel. : 011/73341
Hoger Instituut voor Scheikunde - 3800 SINT-TRUIDEN -
tel. : 011/72339

ere-voorzitters en leden van het bestuur :

ir. Paul NICOLAI
Planterijstraat 4 - 3803 GORSEM - tel. : 011/72233

dr. med. Stan DESSERS
Tenierslaan 4 - 3500 HASSELT - tel. : 011/24360

dr. jur. Jan de VLEESCHAUWER, vrederechter
Hollandsveldlaan 39 - 3500 HASSELT - tel. : 011/24942

dr. med. Jeroom WEEKERS
Albrecht Rodenbachstraat 25 - 3500 HASSELT -
tel. : 011/23037

bestuursleden :

dr. jur. Christine BEECKMAN, substituut
Kempensekaai 1 - 3500 HASSELT

ir. Frans DECKERS
Trekschurenstraat 9 - 3500 HASSELT - tel. : 011/22404

ir. Guido HAEKENS
Albertwal 26 - 3700 TONGEREN - tel. : 012/31015

notaris Robert INDEKEU
Grote Kerkstraat 40 - 3680 MAASEIK - tel. : 011/61327

lic. w.l. Willy MOERMANS
St.-Truidenweg 265 - 3700 TONGEREN - tel. : 012/31213

lic. g.f. Eugeen van REUSEL
Schaapsdries 2 - 3600 GENK - tel. : 011/52970

dr. jur. Paul WIEËRS, advocaat
O.L.V.straat 26 - 3740 BILZEN - tel. : 011/18270

dr. jur. Maggy ROPPE-BERTRAND
Toekomststraat 32 - 3500 HASSELT - tel. : 011/20778

gouw west-vlaanderen

afdeling Oostende-Veurne-Diksmuide

Na enige windstilte is de afdeling Oostende-Veurne-Diksmuide erin geslaagd terug de zeilen te hijsen. De naar zijn eigen woorden 'kersverse' sekretaris, apoteker Renaat VANDENBUSSCHE, - Dwarsstraat 18 - 8245 SNAASKERKE - heeft ons de samenstelling van het nieuwe bestuur medegedeeld, dat dit jaar voor een hernieuwde aanpak en ongetwijfeld voor een flinke opbloei van deze belangrijke Westvlaamse afdeling zal instaan. In termen passend bij het

Noordzeestrand wensen wij hen van harte goede vaart !

voorzitter : dr. L. d'HOORE

sekretaris : Renaat VANDENBUSSCHE

schatbewaarder : lic. J. GHEKIERE

bestuursleden : dr. med. G. MAEYAERT

lic. A. VENMANS

lic. k.g. mevr. L. ASPESLAGH-TIMMERMANS

EEN EENVOUDIG STANDPUNT

'Moerdenèrs !' schreeuwde de man, 'Moerdenèrs !' Hij zag er uit als een inlandse proletariër van het bouwvak, een van de laatsten naast de gastarbeiders. Hij droeg een vette klak, een versleten werkplunje en op de rug de kenmerkende schoofzak. Vóór hem op de brede lei trok een luidruchtige betoging voorbij, iets minder slonzig dan te verwachten vanwege de vermenigving met een flinke portie intellectuelen. Grote borden en spandoeken eisten de liberalisatie van de abortus in duidelijke rode letters. Aangepast uiteraard, zo'n abortus is geen kleurloze ingreep.

'Moerdenèrs !' riep de man weer. Uit de troep der betogers kwam een zwaargebouwde kerel op hem af : 'zeg dat nog eens !...'
'Moerdenèrs !' Er volgde handgemeen, de politie kwam bedaard en sussend tussen beide, de omstaande burgers keken zwijgend toe.

Wat bewoog die man om heel alleen en weerloos tegen te gaan betogen ? Een kwerulente oud-kajotter ? Vader van een verlopen dochter ? Geen kleinkinderen ? Overtuiging ? Ongenezen pijn ?

De staart van de stoet trok voorbij. Het verkeer hernam zijn gewone, luidruchtige drukte.

Studax.

van wapenbroeders...

...en zusterorganisaties

VERBOND VAN HET VLAAMS OVERHEIDSPERSONEEL

(V.V.O.-sekretariaat : Grote Markt 18 - 1000 BRUSSEL
- tel. : 02/13 24 24 - giro : 962.54)

In zijn blad 'Het Nieuw Klimaat' van september jl. geeft het V.V.O. op de titelpagina een uitvoerige uiteenzetting betreffende de Visser-Neerlandia prijs, dat het op 17 maart 1973 in de rolzaal te Den Haag mocht ontvangen.

Meester VISSER die tijdens de bezetting in 1943 onder tragische omstandigheden om het leven kwam had bij testament reeds één jaar tevoren de helft van zijn vermogen aan het Algemeen Nederlands Verbond nagelaten. Volgens zijn wilsbeschikkingen dienden de opbrengsten daarvan te worden bestemd voor de toekenning van prijzen op sociaal en cultureel terrein. Het Algemeen Nederlands Verbond diende voor de uitvoering van deze opdracht in te staan. Onze leden weten hoe gewetensvol het zich van deze plicht jaarlijks heeft gekweten.

Voor het V.V.A., trouw aan de grootnederlandse idee, is deze toekenning van de Visser-Neerlandia prijs aan het V.V.O. een verheugend en opbeurend feit. Het is meteen een tastbaar bewijs van de steeds groeiende geheel-Nederlandse solidariteit, waaraan wij in het verleden soms zo wanhopig hebben getwijfeld. Het V.V.A. wenst het V.V.O. van harte geluk en zegt het alle morele steun toe : uit dit alles moge blijken dat zijn volgehouden en deskundig gevoerde strijd steeds minder eenzaam zal zijn.

In augustus jl. verstrekte het V.V.O. volgende mededeling aan de pers.

Bij koninklijk besluit van 10 mei 1973 werden de faciliteiten, om Franstalig onderwijs in de Voerstreek in te richten, verruimd, niettegenstaande het ongunstig advies van de afdeling Wetgeving van de Raad van State.

De Vlaamse verenigingen hebben genoegzaam gezegd dat zij zulk een uitbreiding van faciliteiten onaanvaardbaar achten, daar zij de Vlaamse gemeenschap benadeelt.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel (V.V.O.) heeft dan ook een verzoekschrift ingediend bij de administratieve afdeling van de Raad van State om de nietigverklaring van dit koninklijk besluit te bekomen.

Op 12 oktober jl. publiceerde het V.V.O. de volgende motie.

De Jaarlijkse Algemene Ledenvergadering van het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel drukt zijn vreugde uit over het dekreet van 19 juli 1973, ter vernederlandsing van het bedrijfsleven in Vlaanderen en dank alle leden van de Kultuurraad ;

Het V.V.O. vraagt van de Regering de toepassing van dit dekreet, waardoor voortaan de Vlaamse werknemer in Vlaanderen niet meer de vernedering zal kennen door zijn bazen in een vreemde taal bevolen te worden ;

Het V.V.O. wijst er echter op dat in de diensten waarvan de werkkring het ganse land bestrijkt, de wet van 2 augustus 1963 op het gebruik der talen in bestuurszaken, enkele topambtenaren

die tweetalig moeten zijn niet te na gesproken, het principe van de ééntaligheid van de ambtenaar heeft gehuldigd ; Het V.V.O. stelt vast dat nog dagelijks, en in alle besturen, de Nederlandstalige ambtenaar bevolen wordt in het Frans ; Het eist dat daar een einde wordt aan gesteld door iedere Minister in de diensten waarvoor hij de verantwoordelijkheid draagt.

De aanmatigende reactie van de Franstalige kringen op het dekreet van onze Kultuurraad is voldoende bekend. Het V.V.O. zag zich dan ook verplicht kort na de voorgaande motie een waarschuwend persbericht te publiceren, dat kort en krachtig uiting geeft aan een verontwaardiging, die ook door alle Vlamingen en Vlaamse organisaties, waaronder het V.V.A., wordt gedeeld.

Het Verbond van het Vlaams Overheidspersoneel, V.V.O., heeft met verbazing kennis genomen van de herrie ontsiaan rond het dekreet van de Vlaamse Kultuurraad ter vernederlandsing van het bedrijfsleven.

Het begrijpt moeilijk waarom de Franstalige pers zich inlaat met de zaken die grondwettelijk tot de bevoegdheid behoren van de Vlaamse gemeenschap. Het ziet hierin een nieuw bewijs van de nog immer bestaande imperialistische neigingen van de Franstalige gemeenschap.

Het V.V.O. kan nog moeilijker begrijpen, en zeker niet aanvaarden dat de Belgische uitvoerende macht, al is het dan in hoofde van een Waalse minister, een dekreet van de Vlaamse Kultuurraad saboteert. Dit kan alleen maar tot gevoig hebben dat de vraag naar een eigen Vlaams uitvoerend orgaan zou gesteld worden.

Het V.V.O. schaart zich zoals ook het Davids-, het Vermeylen-, het Willemsfonds en de Vlaamse pers, achter het dekreet en eist dat dit dadelijk en onvoorwaardelijk zou worden toegepast.

VLAAMS KOMITEE VOOR BRUSSEL

(Rijkeklarenstraat 45 - 1000 BRUSSEL - tel. : 02/12 10 56)

De voorzitter van het Vlaams Komitee voor Brussel, dr. jur. Albert de CUYPER, advocaat, tevens bestuurslid van het V.V.A.-Brussel verzocht ons volgende motie in ons blad op te nemen.

Motie van de Vlaamse Volksbeweging, het Vlaams Komitee voor Brussel en het Komitee der Randgemeenten

De drie voornoemde verenigingen betuigen hun volledig akkoord zowel met de objectieven als met de tekst van het dekreet van juli jl. omtrent de vernederlandsing van het bedrijfsleven.

Zij nemen met verontwaardiging kennis van de demagogische heibel die sommige francofiële kringen tegen dit dekreet opgezet hebben.

Zij wijzen erop dat, op gebied van tolerantie en soepelheid in de toepassing van de taalwetten, de Vlamingen alleszins niet van de franstaligen lessen moeten krijgen.

Zij stellen vast dat tot op heden in Wallonië en zelfs in sommige francofiële kringen en overheidsdiensten te Brussel nooit de minste toegeving op taalgebied gedaan werd aan de Vlamingen en meer bepaald de Vlaamse werknemers die naar Wallonië of Brussel uitweken of er gingen werken.

Zij vinden het ongehoord dat, wat de franstaligen steeds geweigerd hebben aan de Vlaamse werknemers, door hen - onder de bedrieglijke en schijnheilige mom van de rechten van de

mens - opgeëist wordt, schijnbaar ten bate van de vreemde werknemers in Vlaanderen doch in feite om de bevoorrechte asociale positie van de franstalige kernen in Vlaanderen te bestendigen.

Zij leggen er de nadruk op dat de essentiële doelstelling van het decreet bij uitstek sociaal is en meer bepaald beoogt alle patroons in Vlaanderen ertoe te verplichten de taal van de arbeider en bediende te spreken en het Nederlands als algemene bedrijfstaal aan te nemen derwijze dat ieder werknemer ongehinderde bevorderingskansen zou krijgen.

Zij wijzen er nog op dat, in plaats van demagogische en holle slogans over 'taalvrijheid', 'vrijheid van vestiging' en 'broodroof' te lanceren, de franstaligen er goed zouden aan doen een mentale reconversie te ondergaan en er eindelijk van zouden afzien als normaal te beschouwen dat, waar zij ook komen of zich vestigen, iedereen zich aan hen moet aanpassen.

Zij onderstrepen dat het aangevochten decreet noch min noch meer in Vlaanderen en in het kader van de grondwettelijk toegekende culturele autonomie wettelijk vastlegt wat steeds de facto in Wallonië en in unitair staatsverband opgelegd werd aan de Vlamingen.

Zij vinden het tenslotte onduelbaar dat vooral de fransdolle Brusselaars in de minste uiting van Vlaamse cultuurautonomie een gevaar zien voor het bestaan van België terwijl het precies die mensen zijn die door hun chauvinisme en intolerantie het bestaan van de Vlamingen en meer bepaald de Vlaamse werknemers in het tweetalig hoofdstedelijk gebied Brussel vaak onmogelijk maken en de taalwetten met voeten treden.

Zij verzoeken met klem de regering en de cultuurraad voor Vlaanderen niets te ondernemen dat de toepassing van het decreet ook maar enigszins zou kunnen ontzenuwen.

De onduelbare behandeling van Vlaamse schoolkinderen in Anderlecht, heeft een begrijpelijke reactie voor gevolg gehad, niet alleen vanwege de ouders en de Vlaamse pers maar ook vanwege drie zusterverenigingen, waarvan wij hieronder de motie gaarne laten volgen.

Motie van het Vlaams Komitee voor Brussel, De Vlaamse Volksbeweging en de Vereniging van de Vlaamse Leerkrachten

Het Vlaams Komitee voor Brussel, de V.V.B. en de V.V.L. drukken hun bijzondere bezorgdheid uit over de strubbelingen rond de overheveling van de Vlaamse gemeentelijke wijksschool van de lagere graad in de Sylvain Dupuislaan naar de nieuwe school in de Veeweidestraat te Anderlecht.

De drie verenigingen vinden het ongetwijfeld lofwaardig dat gestreefd wordt naar de oprichting, in moderne en aangepaste lokalen, van homogene schoolkernen met afzonderlijke directies naargelang het taalstelsel, doch zij wijzen iedere politiek af die de huidige - nog zeer wankele - positie van het Vlaams lager gemeentelijk onderwijs in Anderlecht in het gedrang zou brengen.

Meer bepaald zijn zij de overtuiging toegedaan dat het streven naar concentratie de toegang, qua afstand en verkeer, tot bepaalde scholen niet mag bemoeilijken.

Zij wijzen erop dat de twee objectieven concentratie en toegankelijkheid kunnen verzoend worden door de uitbouw van kleinere wijksscholen als onderdelen van grotere plaatselijke homogene schoolkernen.

De drie verenigingen verzoeken de verantwoordelijke besturen (gemeente en Ministerie van Nationale Opvoeding) dan ook de leerlingen van de drie laagste klassen, tot nu toe ondergebracht in de school met twee taalstelsels aan de Sylvain Dupuislaan en die men naar de nieuwe school aan de Veeweidestraat heeft doen verhuizen, voorlopig onder te brengen - na de nodige aanpassingswerken - in de Vlaamse gemeentelijke kleuterschool van het Astridpark, dit in afwachting dat een nieuwe Vlaamse wijksschool opgericht wordt in dezelfde buurt.

Zij hebben met verontwaardiging kennis genomen van de zeer laakbare houding die de franstalige directrice in de school aan de S. Dupuislaan op de eerste schooldag tegenover de Vlaamse ouders en kinderen heeft aangenomen.

De drie verenigingen achten het aangewezen dat alle Vlaamse ouders zich zouden verenigen in ouderkomitees, die inspraak moeten krijgen in al de problemen van herstructurering en van verdere uitbouw van het plaatselijk Vlaams lager onderwijs.

Zij drukken hun sympathie uit voor de betoging ingericht door het actiekomitee op woensdagavond 12 september.

RASSENKWESTIE

De telefoon rinkelde. Een oude vriend, lang niet meer gezien, wou inlichtingen. Of ik de Antwerpse familie zo en zo kende? Een jongeman uit de kring van mijn vriend had kennis gekregen met een juffrouw maar er werd verteld dat in die familie van haar nogal wat van het oude ras vermengd zat. In dat geval waren de ouders van de jongen natuurlijk tegen.

Ik was blij geen inlichtingen te kunnen geven, ik zou informeren...

Die sinjoren toch, nog altijd dezelfde. Die juffrouw kan er best aardig uitgezien hebben. Een beetje rassenvermenging is meestal voordelig voor het uiterlijk. Arme jonge lui, ik was er even stil van. Mijn eigen kinderen groeien ook al flink op.

Studax.

ONDANKS HET BIOLOGISCH VOORDEEL VAN DE RASSENVERMENGING, ZULLEN DE RASSENKWESTIES NERGENS TER WERELD EEN OPLOSSING KRIJGEN, INDIEN ZELFS DE LEVENDE COMPROMISSEN DIE DE HALFBLOEDEN ZIJN, NIET WORDEN AANVAARD.

DE STANDAARD

Jaak van WAEG, schoonzoon van Rik BORGINON, ex-lid van onze Centrale Raad en thans voorzitter van het politiek bureau van de V.V.B., pleegde in de Vrije Tribune van de **Standaard** een merkwaardig artikel, waarin zeer helder en beknopt de stand van de huidige kommunautaire problematiek wordt uiteengezet.

De ondubbelzinnige titel luidt :

'Geen gewestvorming tot elke prijs'

Door de overvloed van meningen, stellingnemingen en voorstellen inzake gewestvorming is er groot gevaar niet meer de kernvragen te zien. Het is niet overbodig, al ware het maar in telegramstijl, enkele krachtlijnen te beklemtonen.

1. Gewestvorming is mogelijk door het nieuwe artikel 107 quater van de grondwet. Het is een zeer vaag en breed artikel. Men kan er heel veel of heel weinig mee doen. Beperktere bevoegdheden verlenen aan het gewest Brussel dan aan de twee andere gewesten is grondwettelijk geen probleem.

2. Lange tijd heeft men het ietwat summier beeld gehad dat, naast de kultuurraden, de gewestraden een beperkt sociaal-ekonomisch gebied zouden bestrijken. Ongemerkt is men ertoe gekomen de gewesten te gaan aanzien als de basiseenbeden van de gehele politieke machtsverdeling in het toekomstig België. Wat ook de naam weze, het worden bijna deelstaten van een federaal geheel en dan moet men zich ook scherp bewust zijn van het soort deelstaten dat men wil.

3. België begint een zeer ingewikkelde puzzel te worden. Door het ontbreken van een duidelijk beeld van waar men naartoe wil is het gevaar ver van denkbeeldig dat men komt tot een chaotische puzzel met overlapping en slechte aansluitingen. Of anders uitgedrukt : eindeloze bevoegdheidskonflikten en zich wederzijds blokkeren van instellingen.

4. Terecht schreef senator A. Dua, één der verslaggevers van de parlementaire gemengde commissie over de gewestvorming, in zijn vrije tribune in dit blad op 25 september 1973, dat een werkelijk bevredigende gewestvorming een nieuwe herziening van de grondwet vergt. Dit betekent nog niet dat men ondertussen niets moet of mag doen. Maar het is van zeer groot belang :

a. dat men binnen het kader van wat de huidige grondwet toelaat geen maatregelen neemt die de pas afsnijden aan wat later een rationele bevredigende oplossing zou zijn ;

b. dat, mocht het ooit tot voortijdige parlamentsontbinding komen of in elk geval op het einde van de huidige legislatuur, het parlement vooraf zou beslissen dat het volgende parlement opnieuw grondwetgevend zou zijn.

5. België telt (de kleine Duitse taalgemeenschap niet te na gesproken) slechts twee gemeenschappen, de Vlaamse en de Waalse, en niet drie. Brussel is een apart gebied, waar Vlamingen en Walen thuishoren. Het is geen derde gemeenschap. Een federalisme met drie is uit den boze ; maar dan evenzeer een gewestvorming die aan de franstalige Brusselaars een dergelijke

macht zou geven dat zij in rechte of in feite met Wallonië hun wet zouden kunnen opleggen aan Vlaanderen. Men mag zich hierover geen illusies maken : niet alle macht die gegeven wordt kan daarna nog teruggenomen worden door het centrale parlement.

6. Hoe men het ook keert of draait, het zou onvoorstelbaar naïef voor Vlaanderen zijn aan het gewest Brussel dezelfde machten toe te kennen als aan de werkelijke gewesten Vlaanderen en Wallonië.

7. Het is saai en droog over bevoegdheidsafbakeningen te spreken maar het is essentieel zich vooraf rekenschap te geven van het belang ervan, en niet als het te laat is. Het bedrijfsstaaldekreet is leerrijk. Van Vlaamse zijde glimlacht men als van franstalige zijde gezegd wordt dat zij er nooit aan gedacht hadden dat dit lag binnen de kulturele autonomie. Het volstond nochtans zorgvuldig artikel 59bis van de grondwet te lezen om te weten dat het erin zat. Bij de gewestvorming zou gebrek aan Vlaamse waakzaamheid ons voor uiterst gevaarlijke en onomkeerbare toestanden kunnen plaatsen indien niet de grootste aandacht besteed werd aan de bevoegdheidsverdeling.

8. Het is essentieel dat het Brussels gewest beperkt blijft tot de 19 gemeenten. Maar in geen geval ten koste van het prijsgeven van de beveiliging van de Vlaamse positie in Brussel zelf. Het is dan even essentieel, om niet te komen tot een feitelijk federalisme met drie, dat op een aantal gebieden de Vlaamse, respectievelijk Waalse reglementering zou doorwerken ook in Brussel, zodat alle inwoners van het gewest Brussel zouden voelen dat zij ook en in rechte en in feite deel uitmaken hetzij van de Vlaamse hetzij van de Waalse gemeenschap.

9. In de verklaring van de Vlaamse Volksbeweging en het Vlaams komitee voor Brussel en het Komitee der randgemeenten omtrent Brussel en de gewestvorming werd een bevoegdheidsverdeling voorgesteld enerzijds tussen de bevoegdheden die kunnen verleend worden aan het gewest Brussel en anderzijds deze waarvoor aan de Vlaamse en Waalse gewestelijke instanties bevoegdheden moeten worden verleend die ook doorwerken voor de Vlamingen, Nederlandsprekenden, en de Walen, Franssprekenden, die wonen in het gewest Brussel. In deze tweede groep werden opgesomd : cultuur en onderwijs zeer breed gezien ; wetenschappelijk onderzoek ; gezinspolitiek ; bevolkingspolitiek en demografie ; pensioenregeling ; de persoonlijke aspecten van volksgezondheid (ziekte en invaliditeit) en sociale voorzorg ; gerechtelijke organisatie ; toepassing van de taalwet.

10. Het zou een volkomen illusie zijn te menen dat de eigen bevoegdheid van de nederlandstalige commissie voor de cultuur te Brussel een voldoende bescherming is tegen het uitgroeien van Brussel tot een derde deelstaat. Het is niet omdat de huidige samenstelling van deze commissie net een meerderheid geeft aan betrouwbare Vlamingen, dat er institutioneel iets fundamenteels geregeld is. De plaats van de Vlamingen te Brussel, hun politieke vertegenwoordiging in het gewest Brussel en in het nationale parlement, moeten door doelmatige maatregelen verzekerd worden zodat zij niet meer kunnen bedreigd worden door wat franstaligen bekokstoven bij de volgende verkiezingen.

11. Het is essentieel dat een gelijke of zo goed als gelijke samenstelling van de Nederlandse kultuurraad en de gewestraad voor Vlaanderen niet onmogelijk worden gemaakt door dergelijke overgangsmatregelen dat het einddoel praktisch nooit zou kunnen verwezenlijkt worden.
Liever een goede gewestvorming vandaag dan morgen. Maar

als men onder het motto gewestvorming hervormingen zou willen doorvoeren die de toekomst van Vlaanderen en deze van de Vlamingen in Brussel in werkelijkheid in groot gevaar zouden brengen, dan mag men zich niet blind staren op het woord en worden ze beter thans radikaal afgewezen.

**HET HOOGTEPUNT VAN HET KEMPISCHE GEZELSCHAPSLEVEN
WORDT WEER**

**HET VIIe GALA AVONDFEEST
VAN CAMPINIA ACADEMICA - V.V.A.
GOUW ANTWERPEN**

op ZATERDAG 19 JANUARI 1974.

Te 21 uur in de prachtige Feestzaal van Meubelfabriek „DE KEMPEN” te Westmalle (gelegen langs de weg Westmalle-Zoersel).

Feestzaal „De Kempen” is de mooiste, de stemmigste en de best uitgeruste feestzaal van de provincie Antwerpen!

Voor dansmuziek zorgt het internationaal Radio-en-Televisieorkest van

NICO GOMEZ

voor de eerste maal in de Kempen met een internationale muzikale bezetting. Over de wereld bekend voor zijn onvergetelijke Zuid-Amerikaanse ritmes.

Koud buffet - Bar - Bierbar.

Toegang: enkel in avondkledij. Dus alleen feestelijk lang avondtoilet voor de dames, rok of smoking voor de heren. Er wordt zeer streng gehouden aan deze regel.

Deelname in de kosten: 250 fr. per persoon, plaatsbepreking inbegrepen.

TOEGANGSKAARTEN zijn te bekomen vanaf heden door storting op de P.R. 9205.45 van Campinia Academica te Geel (met vermelding „Galabal 1974”).

De verlangde kaarten worden U dan per post toegestuurd.

Toegangskaarten zijn eveneens te verkrijgen ten huize van sekretaris F. Gorlé, Amerikalaan 22, Geel, vanaf heden.

brieven

Het Aktiekomitee Sabena, waarvan de oprichting in ons voorgaand nummer werd medegedeeld en dat thans gevestigd is op de Grote Markt 18 (Kredietbank) - 1000 BRUSSEL - tel.: 02/13 24 24 richtte deze zomer tot de nu ex-minister van Verkeerswezen, Edward ANSEELE jr. een brief, die ook ter kennisgeving werd toegestuurd aan de heer Eerste-Minister, aan de heren Ministers en Staatssekretarissen en aan de kommunikatiedia. De tekst spreekt voor zichzelf.

Mijnheer de Minister,

In naam van de verenigingen die tot het Aktiekomitee toetraden en van de gemeenten die het comité hun volledige steun toezegden, hebben wij de eer uw aandacht te vestigen op het communautair probleem bij Sabena. Wij eisen een strikte en onmiddellijke toepassing door Sabena van de wet op het gebruik der talen in bestuurszaken.

Vooreerst drukken wij er onze verontwaardiging over uit dat U, naar uw eigen publieke verklaringen, het ontwerp van koninklijk besluit, houdende taalstatuut voor Sabena, opgesteld door uw voorganger, de Heer DELMOTTE, overgenomen hebt. Daar het de grote principes van de wet van 2 augustus 1973 op het gebruik der talen in bestuurszaken overboord gooit is dit ontwerp van aard de betrekkingen tussen de twee grote cultuurgemeenschappen ernstig te verstoren. De Vlaamse gemeenschap kan en zal zulk taalstatuut voor Sabena niet aanvaarden.

Het is trouwens onwettelijk omdat het zich er niet toe beperkt, zoals gezegd in artikel 48 S.W.T., de toepassing van de wet van 2 augustus 1963 op de Sabena te regelen met inachtneming van de omstandigheden die eigen zijn aan de exploitatie van de internationale luchtvaartbedrijven, maar zoals hoger gezegd de essentiële grondbeginselen van de taalwet terzijde schuift.

Het is welhaast tien jaar dat Sabena de taalwet had moeten toepassen. Wij eisen dan ook dat zij hiertoe onmiddellijk overgaat.

Daarvoor verwijzen wij naar het advies dd. 16 november 1973 van de Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht, volgens welk voor de zaken door de uitvoeringsdiensten te Zaventem in binnendienst en voor de betrekkingen met de centrale diensten het Nederlands dient gebruikt. Tot nog toe wordt alleen het Frans gebruikt, behalve dan dat Sabena na herhaald aandringen tweetalige werkdokumenten ter beschikking stelt van het technisch personeel, waarvan nota bene in de lagere graden twee derden nederlandstalig is.

Wij eisen tevens dat, in overeenstemming met de rechtspraak terzake van de Raad van State, het Nederlandstalig personeel voortaan nog alleen zou beoordeeld worden door oversten met de wettelijke kennis van het Nederlands, en wij eisen ook dat het voortaan nog alleen maar bevelen in het Nederlands zou krijgen.

Wij eisen dat gans hun persoonlijk dossier nog alleen in het Nederlands zou gesteld worden, ook hun geneeskundig dossier, wat nu niet het geval is.

Wij vestigen tevens uw aandacht op het advies van 18 november 1971 van de V.C.T. waarbij de benoemingen van de Heer DIEU tot directeur-generaal en van de Heer NYS tot adjunct-directeur-generaal strijdig werden geoordeeld met de taalwet omdat beiden franstalig zijn en de taalwet bepaalt dat de directiebetrekkingen gelijkelijk moeten verdeeld worden tussen de beambten van beide taalrollen. Wij vragen dat U hierin onmiddellijk verandering zou brengen.

Bovendien dient, indien de directeur-generaal een franstalige blijft zonder de wettelijke kennis van het Nederlands, bij hem een taaladjunct van de Nederlandse taalrol aangeduid.

Twee derden van de werklieden, 35 % van de bedienden zijn Vlamingen, maar slechts 20 % van de kaderfuncties zijn toegewezen aan Vlamingen !

Wij eisen van U een taalkader met een 60 N - 40 F verdeling in de centrale diensten en een 2 N - 1 F verdeling in de uitvoeringsdiensten te Zaventem, gemeente die behoort tot het Nederlandse taalgebied.

Op 1 september aanstaande zal het 10 jaar zijn dat de taalwet (zogezegd) in voege trad. Tien jaar lang heeft Sabena de wet met de voeten getreden. Dat heeft lang genoeg geduurd. Wij eisen van de regering, en in de eerste plaats van U, de voogdijminister, dat Sabena tot de orde geroepen wordt.

Wij zijn dit incivisme van Sabena, gedekt door de regering des te meer ben, omdat zij jaarlijks een tekort heeft van meer dan 1 miljard ; bedrag waarvan de Vlaamse belastingbetaler meer dan 60 % voor zijn rekening neemt.

Wij eisen van de regering DADEN - ONMIDDELLIJK.

Met de meeste hoogachting,

*In opdracht
P. STOPPIE*

Van de heer Luk van NIEUWENHUYSEN, voorzitter van de Hendrik Conscienceclub, v.z.w., (Van Praetstraat 28 - 1000 BRUSSEL) ontvingen wij volgend schrijven.

'Geachte Heren,

Hierbij vindt U de open brief gericht aan de heer NOLS, burgemeester van Schaarbeek, evenals het antwoord dat wij van deze laatste ontvingen.

Kommentaar hierop laten wij aan U over. De Hendrik Conscienceclub heeft op haar beurt een antwoord gericht aan de burgemeester waarin wij ons nogmaals verzetten tegen de vijandige mentaliteit van het gemeentebestuur van Schaarbeek tegenover de Vlaamse gemeenschap.

Wij dachten dat Uw leden hiervoor wel belangstelling zouden hebben.

Met vriendelijke groeten,

Luk van NIEUWENHUYSEN.'

Brussel 26 september 1973

'Schaerbeek - Cabinet du Bourgmestre.

Schaerbeek 5 oktober 1973

OPEN BRIEF AAN DE HEER NOLS,
BURGEMEESTER VAN SCHAARBEEK.

Mijnheer,

Wij vernemen van enkele leden uit Schaerbeek dat op donderdag 20 september de Waalse haan aan de gevel van Uw gemeentehuis uithing.

Aangezien U en de Uwen zo graag over democratie en gelijkheid spreken vragen wij van U hetzelfde te doen met de Vlaamse leeuw. Onze feestdag, de elfde juli, mocht U dat niet weten, lijkt ons hiervoor een passende gelegenheid.

Daar dit tot op heden nog niet gebeurd is verzoeken wij U ons de reden van deze zoveelste diskriminatie ten opzichte van de Vlaamse Brusselaars bekend te maken.

Namens het bestuur van de Hendrik
Conscienceclub

Luk van NIEUWENHUYSEN,
ondervoorzitter.

Meneer de Ondervoorzitter,

Als antwoord op Uw open brief van 26 september heb ik de eer U te laten opmerken dat de zeer eventuele aanwezigheid van de Vlaamse Leeuw aan de gevel van het gemeentehuis van Schaerbeek niets te maken zou hebben met democratie.

Deze vlag hebben onze medeburgers al genoeg gezien tijdens de verschillende 'marsen op Brussel' en ook tijdens de Duitse bezetting. Dat ze ervan beu zijn hebben we kunnen vaststellen ter gelegenheid van de laatste verkiezingen.

De Vlaamse Leeuw op een openbaar gebouw uithangen zou zeker, vooral in de huidige omstandigheden, als een uitdaging worden beschouwd door de Schaarbekenaren.

En in onze gemeente houden we niet van uitdagingen.

Hoogachtend,

Roger NOLS, burgemeester.'

De radikalen onder ons, kunnen alleen juichen en de hemel danken om een geschenk als burgemeester NOLS, de anderen, de meer 'positieven' kunnen slechts gelaten bidden om een snelle verandering van de 'huidige omstandigheden'.

Op 8 februari 1973 overleed Antoon Vander Plaetse, die door zijn kunst en zijn overtuiging een belangrijke rol heeft gespeeld in Vlaanderen. Over zijn rijkgevlude leven had Antoon Vander Plaetse een biografie geschreven die op het einde van dit jaar zou verschijnen.

Om tegemoet te komen aan de wens van de dierbare overledene heeft de familie beslist deze autobiografie postuum te laten verschijnen. Daarbij verlenen de volgende organisaties hun welwillende medewerking: het Christelijk Vlaams Kunstenaarsverbond en de Kortrijkse afdelingen van het Verbond der Vlaamse Academici, het Davidsfonds, de Marnixring, de Orde Van den Prince.

Vooraleer dit 'Levensverhaal' van Antoon Vander Plaetse in de boekhandel te koop is, wordt aan de vrienden, kennissen en verenigingen de kans gegeven tegen gunstiger voorwaarden in te tekenen. Dit werk zal door de drukkerij Lannoo worden gerealiseerd naar aanleiding van de eerste verjaardag van het overlijden van Antoon Vander Plaetse.

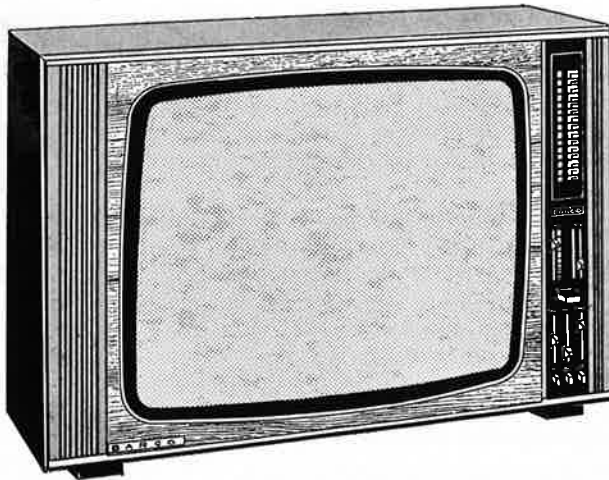
De intekenprijs voor de gewone uitgave bedraagt 250 frank, voor de luxe-uitgave 500 frank. Wenst U op de autobiografie van Antoon Vander Plaetse in te schrijven, dan verzoeken wij U het bedrag te storten op rekening nummer 717-0301940-54 van de Bank van Roeselare en West-Vlaanderen met vermelding: 'Antoon Vander Plaetse: Levensverhaal', (tevens de titel van de rekening). Postgiro van de bank: 9576. Een lijst van intekenaars voor de luxe-uitgave zal aan het boek worden toegevoegd.

**LEBURTON IN DE STORM: SLOEPEN AF
EN VROUWEN EERST, GEBIEDT HIJ...**

Aanbevolen voor :
KREDIET
BELEGGINGEN
SPAAR- EN VOORZORGENSTELSEL

n.v. SPAARCENTRALE

Voorzitter : E. F. BRIEVEN
Private Spaarkas
Gesticht in 1917
H. Jasparlaan 113 - 1060 Brussel

BARCO

uw vertrouwen waard

personalia

OVERLIJDENSBERICHTEN

Emiel Willebrord Eelen, vader van apoteker Jozefa Eelen, geb. te 's Gravenwezel op 28.1.1883 en aldaar overleden op 23.8.'73.

Margriet Fleerackers, weduwe van dr. Jan Constant Janssen, moeder van dr. Paul Janssen, schoonmoeder van prof. dr. Piet Carpentier, algemeen voorzitter, geb. te Turnhout op 5.1.1897, overleden te Vosselaar op 23.9.'73.

Marcel Rigaux, dr. romaanse fil., vader van dr. Marc Rigaux uit Hasselt, schoonvader van vice-gouverneur Leo Cappuyns, op 76-jarige leeftijd overleden te Brugge op 2.10.73.

August Peeters, vader van ons lid dr. ps. Guido Peeters, geb. te Rooischot op 8.8.1895 en aldaar overleden op 12.10.'73.

GEBORTEN

Ingrid, vierde kindje van dr. sc., apoteker en mevrouw Paul Nijs-van Groeningen, op 10.7.'73 te Zoersel.

Mieke, dochter van ir. en mevrouw Leo Callens-Boone op 20.8.'73 te Gent.

Saskia, dochter van tandarts en mevrouw Jan-Piet Joukes-Schats op 21.8.'73 te Ruisbroek.

Frédérique, zoontje van lic. toeg. ek. wet. Philippe Depraetere, sekretaris van afdeling Oost-Brabant, en mevrouw Philippe Depraetere-Luca op 9.9.'73 te Leuven.

Sofie, dochter van lic. h. f. wet. en mevrouw Michel Delabie-Lammertyn op 14.9.'73 te Kortrijk.

HUWELIJKEN

Emiel de Hert, burg. ing. uit Gent, huwde op 7 juli 1973 met **Katy Smis**.

Ludwina Jacobs en **Hans vanden Berghe** huwden op 4 augustus 1973.

GELUKWENSEN

Het Tytgat-fonds in maart 1972 opgericht ter bevordering van het kankeronderzoek, heeft zijn jaarlijkse prijs toegekend aan **prof. dr. Michel Vandeputte**, dr. med. RUG 1955, gewoon hoogleraar in de faculteit der geneeskunde van de KUL. De prijs, uitgereikt op 27 oktober 1971 bedraagt 500.000 fr. en werd hem toegekend omwille van zijn onderzoek in verband met de rol van de immuniteit in de ontwikkeling van kanker.

Professor Jan Frans Vanderheyden, geb. te Heverlee in 1903, doctor in de wijsbegeerte en letteren KUL, doceerde sedert 1938 te Leuven de geschiedenis van de germaanse filologie en het midden-Engels. Bij het begin van het academiejaar 1972-'73 werd hem het emeritaat verleend. In dit verband werd hij in mei jl. gehuldigd. Hij zet zijn onderzoekswerk aan de KUL nog steeds voort, zodat deze hulde geen afscheid betekende.

Dr. Walter Vanbeselaere, hoofdkonservator van het museum voor Schone Kunsten te Antwerpen werd op woensdag 11 juli 1973 door minister J. CHABERT op het ministerie van Nederlandse Cultuur te Brussel ontvangen ter gelegenheid van zijn afscheid op 30 juni jl. Hij is precies een kwarteeuw hoofdkonservator geweest. Zijn voorkeur voor de Vlaamse barok en de negentiende eeuw heeft ertoe bijgedragen dat het Antwerpse museum onder zijn beleid vooral voor deze kunstperiode faam heeft verworven.

Ir. Raymond Boute (RUG 1966) thans verbonden aan het laboratorium voor nijverheidselektriciteit van de RUG, behaalde in januari 1973 aan de Stanford University in Californië, V.S., het diploma van Doctor of Philosophy in Electrical Engineering, alsmede een Ph.D. Minor in Computer Science.

Ivan Mervielde, lic. psychologische wetenschappen (RUG 1969) werd door het selectiecomitee van de B.A.E.F. (Belgian American Educational Foundation) weerhouden als C.R.B. Graduate Fellow voor het academiejaar 1973-'74.

H U M O B E S C H U L D I G T K N A C K P S E U D O - L I N K S T E Z I J N .
V O L K O M E N O N J U I S T , K N A C K I S E E R D E R P S E U D O - V L A A M S .

Wij maken werkelijkheid van zijn verbeelding.

BEKAERT

N.V. BEKAERT S.A. Zwevegem. België.

Eerste Europese producent en tweede wereld-
producent van staaldraad en staaldraadprodukten

Eerste nationale producent van matrassen
en meubilair. Technisch adviseur, bouwer van
machines en van bedrijfsklare fabrieken.

- 15.000 medewerkers in 31 fabrieken
en 14 landen.

- 9 eigen verkoopkantoren en 148
agenturen verspreid over de 5
continenten.

- 1.000.000 ton staaldraad
en staaldraadprodukten
per jaar.

VANMAANEN, OGBLY & MATHER

Geen beleggingszorgen :

BELEGGINGSFONDSEN

Voor uw spaargelden bekomt U,
benevens een deskundig beheer, de
zo noodzakelijke beleggingsspreiding,
die normaal slechts mogelijk is
voor een miljoenenportefeuille.

Vraag inlichtingen aan de **KREDIETBANK**
Eén van haar beleggingsfondsen zal U zeker interesseren.

Wij maken werkdagen van
uwer beschikking

BEKERT

De afgebeelde afbeelding is een
reproductie van een afbeelding die
in het bezit is van de afgebeelde afbeelding
van de afgebeelde afbeelding van de afgebeelde afbeelding